

ERDÉLYI GAZDA

ALTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
 hová a lap szellemi részét illető küldemények czimzendők.
Kéziratok nem küldetnek vissza.
Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.
Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, beltorda-utca 1. szám,
 („Közművelődés“ nyomdai részvénytársaság felvételi irodája).
Ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetések és hirdetési pénzek,
valamint a reklamatiók.
 Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Elnöki megnyitó beszéd. Szabó József.
 Magyarország nemzeti vagyona. Fellner Frigyes.
 A területnek kosárfűzettel való beültetése. Marc Ferencz.
 A csirke kelesztés tiz parancsolatja. G. G.
 Felhívás növénytermelési kísérletekre. Cserháti Sándor.
 Titkári jelentés. Sz. Szakáts Péter.
Egyleti élet.
 Az erdélyi gazd. egylet évi rendes közgyűlése ápril 16-án
Rövid szakközlemények.
 A szőlőkarok impregnálása rézgáliczczal. — Mikorra kezdenek a magoncok teremni?
Vegyesek.
 Gyászhir. (Kiss Mór az „Adria biztosító társulat) — Alagcső. — A lótenyésztés emelése. — A trágya befolyása. — A mezőhegyesi állami gulya. — A földi eper apolása. — Magyarország és a csikágói világiállítás. — Telefon a mezőgazdaság szolgálatában. — Elhalasztott lóvásár. — Lathyrizmus. — Gyapju-árverések. — Siphonia.

Piaczi értesítő.

Elnöki megnyitó beszéd.

(Tartotta Szabó József az erdélyi gazdasági egylet április 16-iki közgyűlésén.)

Tisztelt közgyűlés!

Midőn alapszabályszerű rendes évi közgyűléstünk megnyitni szerencsém van, tagtársainkat melegen üdvözölve, egyletünk mult évi működésének részleteire nem kívánok kiterjeszkedni, azokkal becses figyelmüket igénybe venni, mivel az a titkári jelentésben hiven lesz feltüntetve, hanem csupán egy pár jellegző vonását kívánom nyújtani egyletünk lefolyt évi működésének s egyáltalában az erdélyi részek közgazdasági életének.

Legyen szíves azonban mindenk előtt egyesületünk elhunyt tagjairól megemlékezni s közülök névszerint is kiemelni ama buzgó tagtársunkat, ki példával megmutatta, miként kell egy gazdasági egyleti tagnak működni, ki dacára, hogy más hazából honosult. lépett köznökbe, elejétől fogva, egészen késő hajlott koráig kiváló érdeklődést tanusított ez ország rész borászata és gyümölcészete iránt és jó példadással tapasztalatait közre adva a külföldön az erdélyi boroknak hirt, nevet szerzett és felejtethetetlen emléket hagyott reánk. Nem tehetem, hogy e férfinak: Paget Jánosnak emlékére, a közgyűlés előtt is az elismerés koszoruját fájdalmasan, de őszinte sugallatból kötelességszerűleg le ne tegyem.

Az elmúlt év, a mi a termést illeti, dacára az időjárás szeszélyes voltának, kielégítőnek mondható, — a termények értékesíthetése azonban nem a legkedvezőbb.

Az elmúlt évi közgyűlés alkalmával volt szerencsém említeni, hogy egyletünk az erdélyi földbirtokosság érdekében az elvesztett dézma kártalanítása céljából, a Nagyméltóság földművelési Miniszter Urhoz felterjesztést intézt, melyben szívesedett sérelmeink orvoslását kértük; ennek folytán mult év május 12-én egy husz tagból álló egyleti küldöttség felterjesztéseinket számszerű adatokkal is felszerelve és sérelmeink jog folytonosságát kitüntetve, a Miniszterelnök, pénzügy, igazságügy Miniszter uraknál átnyújtotta s tőlük ama megnyugtató választ kaptuk, hogy készek nemcsak a jogosság, hanem a méltányosság határáig is elmenni és e függőben lévő sérelmeinket orvosolni. Nem különben hasonlóan megnyugtatólag nyilatkozott az földművelési Miniszter ur az állatkiállítás alkalmával üdvözlésünkre mondott válaszában, hogy t. i. a legjobb eredményre számíthatunk; mi alatt valószínűleg a kidolgozás alatt lévő törvényjavaslatot értette.

Meg vagyok győződve részemről, hogy rendes körülmények között eddigelé már be is terjesztett volna, de az azóta bekövetkezett politikai változások, az üdvösen ható munkálkodást hátráltató, hosszadalmasan vitatott, felszinen lévő országos kérdések azt késleltették, de biztosan értesülésem alapján kijelenthetem, hogy a magas kormány a kidolgozott javaslatot elfogadta és így remélhetjük, hogyha az országgyűlés rendes, tevékeny működés medrébe térend, ez oly fontos — nekünk erdélyieknek egy néhány millió forintot biztosító javaslat is tárgyalható lesz.

Mint egyletünk tevékenységének egyik fontos ágát felemlitem, hogy az ország részünk gazdasági viszonyainak emelkedése új jellegű forrásainak nyitása iránt, annyi érdeklődést, pártoló támogatást, annyi segélyezést tanusító földművelési Miniszter Ur által kezdeményezett lóhermag raktár működését megindítottuk; ezzel is hazarészünk birtokosságainak egy az újabb időben fokozódó mivélési ág magasabb jövedelmezését akarván lehetővé tenni, nemkülönben biztos, hiteles arankamentes maggal a gazdaközönséget ellátni, s így e mivélési ág sikeres feltételeit biztosítani.

Mert hazarészünk talaja kedvező éghajlatánál fogva a lóhermagot, oly kitünő minőségben termi, hogy az európai kontinensen a francziát kivéve, azt egy országnak sem mulja felül. E raktár kezelésnek az egylet felügyelete alatt

célja az általa beszerzett kitünő rosták felhasználásával a beérkező lóhermagot minden gyomtól s kivált az arankától megtisztítani, úgy, hogy semmi kifogás alá ne eshessék és a kolozsmonostori magvizsgáló állomás által eszközölt szakvizsgálat után az aranka mentességet tanusító hiteles pecséttel ellátva, varrasnékedelm előtt az áru hitelességét biztosítani s a termelőnek eladás esetében a lehető legmagasabb értéket megszerezni. — Reményilem, hogy gazdatársaim a hasznos raktár-kezelésről meggyőződve ezután nagyobb mérvben veendik igénybe, mint az első kezdő évben, és a nálunk még mindig némi bizalmatlansággal fogadott közös testületi, szövetkezeti kezelés iránti aggodalmaikat sikerülend eloszlattatni, ha a lóhermagot beküldők közül csak egy példát említek fel.

Egy birtokos társunknak rothstichchel teljes lóhermagjért a kereskedők kiostálva, télen, midőn a lóhermagnak a legmagasabb ára volt, csak ötven forintot ígértek, métermázsanként s mivel később hibás lóhermagját sehog sem tudta eladni, azt kezelésünk alá beküldte s a raktárban többszörös rostálás után kitisztítva, hiteles plomballal ellátva az egész mennyiséget, mind termelő gazdának 70 forinttal értékesíthette, úgy hogy a gaz és költségek leszámítása után is a bevett összeg többet tett ki, mint a mennyit a kereslet legelőkelőbb korszakában elérhetett volna. Ez egyetlen példa is eléggé megvilágítja, hogy gazdatársainknak a lóhermag raktár mily előnyös és óhajtható is, hogy e példán okulva, a raktárt saját érdekükben a jövő idényben minél számosabban keressék fel. Kívánatos azonban, hogy a gazdák a magot mindenesetre a polyvától megtisztítottan küldjék be, mert ellenesetben a mennyiség apadhatása számításkor nagyban könnyen félrevezetheti. A raktár kezelés célja és feladata csak az, hogy a magot a gyomoktól és arankától megtisztítva az ellenőrző hiteles plomb folytán, főleg a külföldi kereskedőknek az időszerű legmagasabb árért közvetítse, a mit tenni kötelességünknek tartunk, csak ne hogy gazdatársaink az eltelt év magas áraihoz ragaszkodva, a mi esetleg egy külföldi bővebb termés által változást szenvedhet, tulfeszített várakozásukban csalódjanak.

E tárgynál talán már igen hosszasan is időztem; tehát azzal fejezem be, hogy a gazdák a mult évi lóhermag árakhoz ragaszkodva, maguknak kárt okozhatnak s e tételből kiindulva, ártérek gazdasági helyzetünk általános jellemzésére, t. i. a termelő birtokosság jövedelmi forrásainak: a termények értékesíthetésének bizonytalanságára.

Elsőrendű

műtrágyák.

Egeresi gipsz-, műtrágya- és vegyi termékek gyár (Kramer J.)

Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomas salak, egeresi trágyafőz, chilisalétrom és egyéb különleges műtrágyatermékeit szavatolt tartalom mellett. — Talajelemzések díjmentesen eszközöltetnek. — Mindennemű felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szívesen szolgál a gyár központi irodája, Budapest, V. Dorottya-utca 9. sz. a. 10 (17-52) a hová a levelek és rendelések intézendők.

Szuperfoszfát.
 Párolt
 csontliszt.

Több évvel ezelőtt néhai br Kemény Gábor e helyen elmondott elnöki beszédében azt vázolta, hogy a már akkor kezdődő árcsökkenés, hullámozás, nem mint sokan hitték, csak egy időleges krízis, hanem egy a világkereskedelem közvetlen összeköttetései és tengeren túli amerikai verseny folytán bekövetkezett állandó jelenség. Sajnos, hogy e jóslat, egyetlen év árait kivéve, valósult.

Mert terményeink ára rendkívül leszállott, s tekintve a cselédbérek és napszám árai emelkedését és a termények értékesítésének bizonytalanságát: előre, tervszerűleg, nem lehet egy jövedelmi ágra is nagyobb súlyt fektetni, határozott számítás tenni, annyira hullámozó, változó és ismeretlen esélyektől feltételezett.

Igy például a buza ára szállásának egyik okozója a szomszédos romániai államból vámmentesen örleési engedély mellett beszállított nagy mennyiség mit igazol az eltelt 1892-dik évben hivatalosan is elismert circa 1.100.000 mm buza behozatal, a gőzmalom ipar érdekében a malom tulajdonosoknak nyújtott azon kedvezmények mellett, hogy ha az általuk beszállított buzából 70%-ot lisztül külföldre kiszállítanak a vám nekik visszatérítetik. E kedvezmény mellett kivált a fővárosi s talán még a vidéki gőzmalmok is a magyarországi buza árakat lenyomják, miután Romániában az aratás hamarabb történvén az áru előbb áll rendelkezésükre. És így a 6 frt 10—40 kros buzának örleményét valószínűleg a mi országunkban lisztül elárúsítják és később az általuk így lenyomott árak mellett tőlünk megvásárolt buzából a behozottnak megfelelő 70%-ot kiszállítván, liszt prémium czimen a vámot visszakapják. S pedig lenyomhatják a romániai buza folytán az árakat azért, mert egy millió mm. buza behozatala a pesti gőzmalmoknak évi 5—6 millió mm. buza fogyasztási szükséglete mellett az árakat csakugyan befolyásolja. Ha szinte tetemes adó fizetői is a gőzmalmok az államnak s ha e miatt és még abból az okból is, hogy a gőzmalmok a buzatermelésnek közvetítői, az állam részéről kedvezményben is részesülnek, talán mégis kiválóan földmivelési államban az ipar ilyen mérvű támogatása indokolatlan, nehezen lévén a kivétel minősége (azaz, hogy valóban romániai lisztet viszi ki) ellenőrizhető. A malmok támogatása szerintem, agrár szempontból, csak addig mehetne, a meddig a hazai termést dolgozzák fel.

Az elmúlt évben létrejött németországi és olaszországi kereskedelmi szerződések vérmes reményekre jogosították fel gazdáinkat, a leszállított gabona vámok folytán nagy reményekkel voltunk és a szerződés életbe léptét megelőző időben a tengeri árak magassága számtalan birtokos termelőnek keserű csalódást okozott, mert már februáriustól elkezdve az árak tetemesen csökkentek, s mi okozhatta ezt legfőképpen? Ismét a tengeren túli államok életre való versenyképessége, mert a tengeren való tetemes leszállított fuvar olcsósága következtében Berlinben egy mm. amerikai tengeri 20 krral volt olcsóbban adható, mint a sokkal közelebb levő magyarországi tengeri és így mi Erdélyrészek maradtunk bő termésünkkel a rendes olcsó árakkal, még hozzá a megmaradott készlet is befolyásolván a 92-ik évi jó közepes termés árait.

Ugyanazon fent említett szerződések a marha kivételét előnyösen könnyítvén, a tenyésztő gazdák nem kis öröme az árak tetemesen emelkedtek s ma is elég magasan állanak; de azért nem lehetetlen, hogy csalódhatik azon gazda, ki egészen erre fektetné birtoka jövedelmezését, mert már is kétfelől fenyegeti veszedelem e számításokat: az egyik a Németország és Oroszország között tervben levő kereskedelmi szerződés, a másik az államunk és Románia között folyamatban levő kereskedelmi szerződés. És félt, hogy ez a mi állattenyésztésünk jövedelme rovására a vélt ipari kedvezmények fejében lesz megkötve. De ha ez utóbbi talán be nem is következne s ha szintén remélhetjük is, hogy magas kormányunk az ottani állategészségügyet tekintve, és figyelembe véve, hogy ezen a révén könnyen bejöhet a muszka marha és behurcol-

hatná a marhavészt ide, nem is adna kedvezményeket, a mi azonban azért kétséges, mert a mint tudjuk a romániaiak az állategészségügyek hasonló színvonalával állanak elő) lehet hogy talán magasabb politikai indokok a mi rovásunkra ezt mégis megengedendik, kivált nekünk közvetlen erdélyieknek nagymérvű kárára. S ha e kárt némileg ellensúlyozná is az, hogy az erdélyi marha igavonó képessége folytán a kellő magas ártméis megtartaná, az esetleg behurcolható marha betegségek miatt nekünk közvetlen szomszédoknak válhatik veszélyessé. De feltéve, hogy e szerződésben a marha behozatala nem könnyítettik is meg. a már előbb jelzett Német és Oroszország között valószínűleg megkötendő szerződés fogja marháink árát mérsékelni. ehez még hozzájárul az amerikai verseny élelmessége, a mely még jobban fenyeget, mert már is hallszik, hogy hajón szállit eleven marhát Európába. Hasonlóan ilyen hullámozásnak van a sertés értékesítése is alávetve, mely évek óta nagyon alant állott volt. Kivált az elmúlt 1892-dik évben a kereskedelmi szerződésekhez kötött remények nem valósultak, mert az árak az egész évben alant állottak s csak az év legutolsó hónapjában emelkedtek rohamosan; mit előre nem sejtethvén, számtalan tenyésztő keserves csalódását okozta s ha kutatjuk, mi lehet az oka ennek az emelkedésnek? — a mi lehet talán csak átmeneti, aligha nem arra jutunk, hogy az elmúlt években az árak alacsonyága miatt a hízalók számításukat nem találván meg, sok károsodás következtében a hizlalást apasztották s a készlet tetemes apadása az árakat felszöktette; egy másik oka lehet az, hogy a leszállott gabona árak mindenkit hizlalásra kecsgettek. De az árak állandóságában sem lehet bizni, mert már is a hat héttel ezelőtti árakhoz hasonlítva az ár hanyatlás jelenségei mutatkoznak.

De tekintsünk egy más jövedelmi forrást, a bortermelést, mely főleg ez ország rész kiváló jövedelmi forrása volt, és jogos reményeket nyújtott a termelőknek, hogy miután a filloxa pusztításait csak alig kezdette meg, az árak a két-három év alatt elért színvonalon maradnak. S ismét csaldott a termelő, a ki ez árak állandóságába bízva, erre fektette számításait, mert alig ha nem csökkennek az árak, miután a tulcsékély vámmal beözönlő olaszországi borok már is éreztetik ennek hatását, lévén Budapesten egy liter olaszországi könnyű bornak az ára 16—20 kr.

Igy bármerre tekintsünk, bármely gazdasági termelési ágat vegyük, számításunk kiindulási pontjával, ha ideiglenesen némely üzletág sikerül is, a folytonos változás, mely pedig minden ámban állandósult a legjobban s ámitó gazdát is a bizonytalanság miatt, csalódásokba ejtheti.

Hanem ne higyük, hogy ez csak minket magyarországiakat sujt, mert ha figyelemmel kísérjük az általános gazdasági jelenségeket, azt láthatjuk, hogy még a minket versenyekkel annyira befolyásoló amerikaiak is kezdik termelésüket védelmezni, az agrariusokat támogatni. Ennek bizonyítéka, hogy az elnök az agrarius érdekek fontossága előtt meghajolva, a földmivelési tárczára egy oly ország részből választott egyétt, a mely ország rész agrarius állásánál fogva, az elnök ellen szavazott.

De nem kell ily messze távoznunk, közelebbi példákat is találunk; így a német császár a rajnai gazdasági egyesület előtt úgy nyilatkozott, hogy a gazdák oszlopai az államnak. Lehet, hogy az előre látó német császárt erre a németországi agrár mozgalom is indította, mert közelebről egy nagy gazdasági gyűlésen kimondták, hogy összetartva állást kell foglalniok, minden fontosabb gazdasági kérdésben és oda hatni, hogy a parlamentben a mezőgazdaság igazságos követelményei erélyesen védelmeztessenek, ugyszintén oda kell törekedniök, hogy a napi sajtó ezen érdeket nagyobb mérvben támogassa.

Mindezekből csak az tűnik ki, hogy a mező gazdaság csak oly országban haladhat előre, mely országok kormánya és törvényhozása kellő érzékkel bír a világ versennyel szemben résen állani s védő kezeit felette tartani, mert az erre hivatott testületek, gazdasági egyesületek fokozott

tevékenysége, felterjesztései, tárgyalásai mind elégtelenek, ha az előbb említett tényezők azokat nem támogatják.

És már most saját országunkra, annak gazdasági érdekeit védeni hivatott tényezőire térve, miután az elvitázhatatlan tény, hogy kiválóan földmivelő ország vagyunk, miután anyagi érdekeink leginkább e körül forognak, miután az államot fenntartó legnagyobb jövedelmet mi szolgáltatjuk, miután az állam háztartás egyensúlyának szerencsés létrehozására a legnagyobb áldozatot mi hoztuk, méltán kívánhatjuk, hogy a földmivelési tárcza dotatiója az eddiginél magasabb legyen; és örömmel constálthatjuk, is, hogy erre a hajlam kezd meglenni, mert az elmúlt hónapban a földmivelési tárczának budgetje az eddiginél emelkedettebb színvonalon tárgyalatott s párt különbség nélkül lett hangoztatva, hogy Magyarországon szélesebb körű magyszabású agrár politikát kell üzni s örömeinkre szolgálhat, hogy egy képviselőnek ama határozati javaslata, hogy képviselőház egy 18 tagból álló, eddig elé sajnós nélkülözött, gazdasági bizottságot küldjön ki, el fogadtatott.

Ennélfogva remélni lehet, hogy a bizottság által támogatva, a különben is érdekeink iránt legjobb akarattal levő földmivelési miniszterünket a jövőben a magas kormány, a képviselőház s kivált a javult pénzügyi helyzet fokozottabban támogatandják, hogy a gazdáknak igazságos és méltányos igényei kielégítést nyerjenek.

De egészen erre ne bizzuk magunkat s ne támaszkodjunk csak az állami segélyre, hanem saját tevékenységünket a változott viszonyokhoz alkalmazva kettőztessük meg, mert a földmivelésnek eddig üzött egyoldalúsága nem nyújt biztos jövedelmet, hanem kell a viszonyokhoz alkalmazkodva más termények művelését is felkarolni s a földmiveléssel összefüggő kereskedelmi s gazdasági iparra a figyelmet kiterjeszteni és résen léve a bizonytalanságban az esélyeket kiaknázni. Ha szinte az eddig elmondott nyilatkozataim némely részei lehangolólag hathatnak, minden esetre egy nagyon vigasztaló tény van mellettünk, hogy habár a jövedelmek bizonytalanok, a föld értéke az állam pénzügyi viszonyok kedvező alakulása folytán tetemesen nevedett és azokat jövedelmezőbbé tenni s a helyes irányt felfejteni a gazdasági egyletek hivatása, s ezért amaz óhajással, hogy kívánok gazdasági egyletünk tagjainak, birtokos társaimnak erélyt, kitartást, a mindennapi élet küzdelmeinek elviselésére, hogy velünk egyesülve, közreműködve és nemes előre törekvésű vágytól sarkalva az élet rögs útjain egy jobb jövő reményeiben előhaladhasanak: becses támogatásuk kikérése után a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítom.

Magyarország nemzeti vagyona

Fölötte érdekes hazánk nemzeti vagyonáról fogalommal birni, miért is a „Közgazdasági és Közig. szemle” után közöljük itten az erre vonatkozó nagyérdékű cikket.

Magyarország nemzeti vagyona számszerű kifejezéséről ezuttal lemondunk, nemcsak azért, mivel az elfoglalt álláspontunkkal ellenkezik, hanem főleg, mert a rendelkezésünkre álló tökéletlen statisztikai adatok segélyével keresztül vitt becslés útján megközelítőleg sem alkothatni képet a hazánk rendelkezésére álló gazdasági javak mérvéről a magyar gazdasági összérő hatályosságáról.

Ennek igazolása gyanánt álljanak a következők.

Ha a földadókataszter útján nyert 245 millió 729.842₂₉ forintnyi értéket, mint a földössz-tisztáhozadékat 4% kamatlábbal tőkésítjük, kapunk 6.143.246.057₂₃ frt. hozadékkértéket. Ez a föld tőkeértéke.

A bányá- és kohótermelés nyers hozadékaiknak (1872—1888.) átlagos összértéke 20.894.636 frt., melynek 40%-os tiszta hozadékat, 8.357.854₄₀ frtot, 4%-kal tőkésítve, 208.946.360 frtnyi tőke-

értéket kapunk. Ehhez 183,564.912 frtot, mint a sóbányáknak (az 1890. évi állami zárszámadás szerinti) értékét adva, nyerjük a bányák tőkeértékét: 392,5.1.272 frtot.

Most kísérsük meg az épületek értékét kipuhatólni. 1890-ben Budapesten az adóköteles házak bérjövédelmé telt 19,387.038 frtot, míg az adómentes házaké 9,598.852 frtot. Tőkeérték gyanánt a jövedelem tizenötszörösét véve, a fővárosi adóköteles házak tőkeértéke 290,805.570 forint, az adómenteseké 47,994.260 frt., azaz Budapest összes épületeinek értéke 338,799.830 frt. Az egész ország összes épületeinek házadószolgáltatása (10,867.781 frt.), ugy aránylik a fővárosi házak adószolgáltatásához (3,419.046 frt.), valamint az országnak általunk keresett épület-értékösszege, aránylik a főváros épület-értékeinek összegéhez (338,799.830 frt.). E szerint az ország összes épületeinek értéke: 1.077,540.486 frt. Az országban lévő összes ingatlan (föld, bánya és épületek) értéke a fent nyert eredmények szerint 7.613,297.815 frt.

Most ellenőrzés gyanánt kísérsük más uton megállapítani az itt kihozott eredményt. Az évenkénti birtokváltozások, vagyis a gazdát cserélő épületek és földbirtok értéke 335,500.00 frt., szorozva egy generáció átlagos életkorának számával, 25-tel, mint a mennyi idő alatt az összes ingatlan birtok gazdát cserél, 8,382,500.000 frt. értéket ad, szemben a fent nyert 7.613,297.815 frttal. Ezen lényeges különbség csakis az adatok tökéletlenségére vezethető vissza. Ehhez járul, hogy az ingó tőke becslésére szükséges adatok sem állanak rendelkezésünkre, mert a pénzintézetek vagyonának (1.030,525.034 forint), a baromállományának (688,124.829 frt.) s az állam anyagszereinek (115,658.928 frt.) összesített értékei, ép úgy nem fejezik ki a magyar nemzet ingó javainak összértékét, mint a közlekedési eszközökét a vasutaknak 879,816,802 frtnyi elapto-kéje, mert ezek csaknem 2 milliárdnyi ingó értéken kívül a muzeumokban, képtárakban, egyházi kincsekben, gyári készletekben, butorokban óriási érték van képviselve és erről adatok hiányában még csak megközelíthető képet sem adhatunk, *) valamint a kőutak, vízi-utak, távirtda és telefon értékéről sem adhatunk számot.

Ezért a magyar nemzeti vagyon becslésének megkísérlése jobb időre halasztandó, ha majd megfelelőbb adatok fognak a tudomány rendelkezésére állani

Fellner Frigyes.

A területnek (kosár-füzzel való) beültetése.*)

Az ültetés megkezdése előtt a terület az ültetendő dugványok mennyiségének és fajának megfelelő osztályokra osztandó fel, oly módon, hogy minden fajnak oly talaj jusson, a mely természeti sajátosságainak leginkább megfelel, vagy ha ez a fenforgó viszonyok között nem lehetséges, a finomabb fajok számára a kedvezőbb, a durvább fajok számára pedig kedvezőtlenebb, szárazabb vagy kárnak inkább kitett területre-zek jelöltessenek ki s végre azon fajok részére, melyek csak 2—4 évi időszakonként kerülnek vágás alá, a fűzfatelepnek egyik vége határozottassá meg

Továbbá kiváló figyelem fordítandó arra is, hogy minden faj a részére meghatározott osztályba, más fajnak hozzá keverése nélkül ültetessék el. Mert minden faj saját szerű növéssel

*) Hogy fogalmat nyújtsunk ezen ingó csoportok értékeiről, megkíséreljük a jelentéktelennek látszó, könyvekben rejlő értékekről megközelítőleg számot adni. Az 1885-ben eszközölt felvételek szerint a könyvek száma kitett 7,632,314 darabot. Hogy ez mennyi értéket képvisel, azt a következő módon kíséreltük megállapítani. 1884-ben a könyvek 154,208 kötettel szaporodtak, a roájuk fordított összeg volt 460,077 frt. Egy könyvre esett átlag 2,98 frt. Ezen összeget a könyvek átlagos értéke gyanánt elloagadva, az összes könyvek értékét megközelítőleg 22,744.374 frtot képvisel. Tehát csak a könyvek 22,7 milliárd képviselnek.

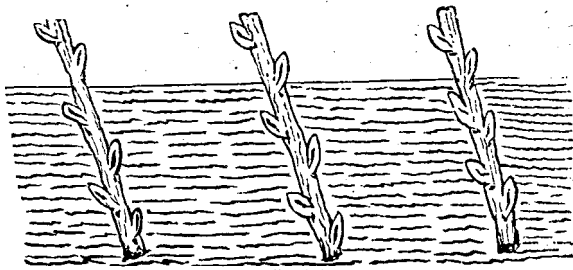
*) Mutatvány az erdélyi gazdasági egyetemen közzétett kiadványának VI-ik évfolyamában megjelent, *Marc Ferencz* által írt „A nemes kosárfűz tenyésztése, szőlőkészítése és értékesítése” című első füzetéből.

bir és összekeveredés folytán a fűzálomány egyenlenné válik és az erősebb faj a gyengébbet és finomabbat elnyomja.

Látszik ez a műveletlen fűzeseknél, a hol a gyengébb fajok mindig a fűzesek szélein és nem azok közepén találhatók.

A terület beosztásának megtörténte után következik a sorok irányának meghatározása. Ott, a hol árvíz vagy jégzajlás szokott bekövetkezni, a sorok irányának meg kell egyeznie a vízfolyás irányával; a hol azonban az irány szabad választásunktól függ, oly irány választandó, hogy a reggeli nap a sorok hosszában süssin, a mi tavasszal a vágás után és az ültetés két első évében előnyös, később, midőn a növény oly sűrű, hogy a sorok már meg nem látszanak, többé hatással nem bír.

Most a munkások a sorok irányában egy zsinetet feszítenek ki s az ültetési pontokat a finomabb, gyöngébb növéstűk részére (ilyenek: a bibor, Lambert-féle és uralfűz) 40 centimetryi, az erőteljes növéstűk részére (a mandola, „kötő vagy kender” és kaspi fűz) 45 centimetryi, az abroncsokul, állványokul stb. szolgáló fajok (kender-, kaspi fűz vagy az aranyfűz) részére pedig 60 centimetryi közökben jelölik.

1-ső ábra.

Czél szerű intézkedés, ha a huzandó zsinórba a rendes dugvány távolságban feltűnő színű szövetrongyokat kötünk, melyek szerint a dugványozás rendezetlenebb s könnyebben eszközölhető, olyképen t. i., hogy az első sorban a dugványok a színes rongyok mellé, a második sorban pedig a két rongy távolságának közepontja irányában szurassanak a földbe.

Időközben egy munkás az azon területre szánt dugványokat egy kosárban olyképen rendezi el, hogy azok rügyei fölfelé álljanak, mert különben a dugvány fordítva kerülhetne a földbe, vagy annak megfordítása aránytalan idővesztést okozna.

Ezután a munkás a dugványokat a kijelölt helyeken ferde irányban a földbe szurja, még pedig oly mélyen, hogy csak a legfelső két rügy marad a föld színe fölött.

Azon esetre, ha a fűzes árvíznek vagy jégzajlásnak volna kitéve, a dugványok a vízfolyás irányában oly módon ültetendők, hogy a dugvány alsó vége azon irányban tolassék a földbe, a honnan az árvíz jön és ezenfelül arra kell ügyelni, hogy a felső rügy a víz rohama ellen a dugvány vesszeje által lehetőleg védve legyen, a mi az által érhető el, ha a felső rügy a föld felé van fordítva.

Ily esetben a fűztelepnek némi megvédésére még tanácsos a telepnek azon oldalán, mely az árnak, a jégzajlásnak ki van téve, 3—4 sűrű sor fűzet — legjobb a talaj minősége gyanánt a mandola, kenderfűz vagy az aranyfűzet — ültetni és azokat alól elbokrosodni engedve, 2 métrnyi magasságban tartani.

Igen czél szerű, ha a dugványozással foglalkozó munkás jobb tenyerére erős talp- vagy bőrdarabot köt, hogy a dugvány letolásánál tenyerét meg ne sértse.

Hogy a dugvány erősen megálljon a földben és így gyorsan gyökeret verjen, a munkás a földet a dugvány irányára fölött kezővel jól lenyomja. Ha azonban a talaj agyagos és nedves, a földet erősen lenyomni nem szabad, mert az agyagos föld szilárdná, sőt kökeménységűvé válik, a mi megint hátrányos.

A soroknak távolsága egymástól rendszeren 60 centimeter, a következő sorokban az ültetési helyek többé külön meg nem jelöltetnek, hanem

minden dugvány az előbbi sor dugványainak közepe irányában ültetetik, úgy, hogy minden irányban sorok keletkeznek, mint ezt a 2. ábra mutatja

Porhanyó talajon, a milyenek rendszerint lennie kell, a dugványozás igen gyorsan halad. Két munkás ha az egyik a kosárban elkészített dugványokat hozza és ezeket rendezi, a második pedig dugványoz, naponta 10 órai munkával 10 ezer dugványt képes elültetni. Figyelembe vevendő itt, hogy a szerfelett sűrű ültetés egy részt a gyökerek kellő terjeszkedését megnehezíti, a mennyiben azok egybefonódnak, másrészt az első évek dusabb vágása után a növény erőteljességének hátrányára van s a fűztelep korábbi kimerülését vonja maga után. Ezért a fent megjelölt távolságokat meg kell tartani.

Egy katasztrális hold (= 1600 □ öl) terület beültetésére mintegy 20—25 ezer dugvány szükséges.

Marc Ferencz.

A csirke kelesztés tiz parancsolatja.

I.

Csak a már két éves tyúk jól kifejlet sem igen nagy se nem igen kicsiny tojásait ültesék meg, — ha eredményt akarsz. —

II.

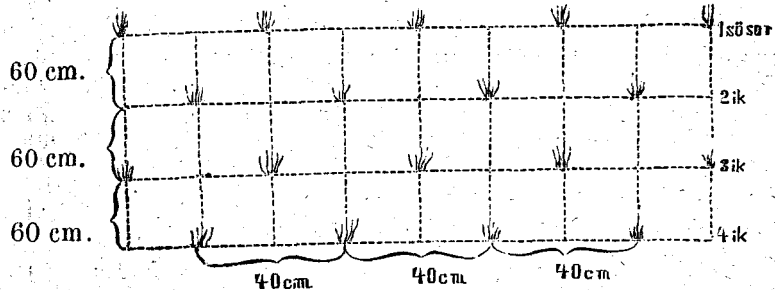
A tojások frissek legyenek, öt-hat naposoknál idősebbek ne legyenek, mert az idősebb tojások kikelése nem biztos, a 3—4 heteseké pedig igen kérdéses.

III.

A tyúk alá csak annyi megtermékenyített tojást tegyél, a mennyit az testével jól betakarni képes, — tehát átlagban 15 darabot, mert ha sokat tesz alája, és azokat a tyúk nem képes mind betakarni, a szárnya alá is vén tojásokat, mi közben a tojások gyakran eltörnek, és kihűlvén, az élet bennök megszűnik.

IV.

Az ülő fészek aljára egy kivágott pázsit darabot tegyél, s csak erre rá a szénát vagy puha szalmát, hogy úgy a pázsit a tojásokat a

2-ik ábra.

szükséges nedvességgel elláthassa, s tojások bel-sejében való bőszerű hártát a megszáradástól megóvja.

A fészket csendes és homályos helyre állítsad, hogy a tyúkot költésében semmi sem akadályozza.

VI.

A kotlót nagyjában egyszer ugyanazon időben vedd le a fészkekről, etesd és itasd meg, hagyjál neki időt, hogy kiüríthesse magát és porfürdőbe is mehessen, s tedd vissza fészkeire.

VII.

Nyolczad napon a tojásokat vizsgálj meg, és a nem terményeket a fészkekből távolítsd el.

VIII.

Ne nyugtalankodjál, s ne zavard a kotlót ülésében, főképen a költés vége felé.

IV.

Huszad napon a csibék kikelése idejében ne nyugtalankodjál, és hadjad a csirkéket maguktól a tojásból kibujni; ne segítsd elő kibujásukat, mert a legkisebb megsértésre elenyésznek.

X.

A kikelt kis csibéket laza párnák közt száritsd meg, s csak mikor mind megszáradtak tedd a kotló alá, mely előzőleg jól kifürdött, s csak a kikelés utáni 24 óra mulva kezdjed őket etetni.

(G. G.)

Felhívás növénytermelési kísérletekre.

A m.-óvári m. kir. gazdasági akadémiával kapcsolatos növénytermelési kísérleti állomás az idén különböző tengerifélékkel és a „magyar kincs” nevű burgonyafélével kíván a gazdák közreműködésével az ország különböző vidékén összehasonlító termelési kísérletet tenni. Felhívja ez okból mindazon gazdákat, kik a kísérletben részt venni óhajtanak, hogy e szándékukat a kísérleti állomással mielőbb közöljék. A kísérletre vonatkozólag megjegyeztetik, hogy az állomás a vetőmagot, illetve vetőgumót ingyen adja, a kísérlettevő tartozik azonban — azon esetre, ha az állomás azt kívánná — ugyanannyi magot, mint amennyit az küldött, ingyen visszaszállgatni.

A „magyar kincs” burgonyából, mely burgonyafélé a múlt évben már több helyen sikerrel termesztettek, az állomás egy-egy kísérlettevőnek 25 kg-ot bocsátana rendelkezésére. A kísérlettevő tartoznék a gazdaságában eddig termelt burgonyából ugyanakkora területet beültetni, mint amily területet a „magyar kincs” burgonya igényel s a burgonyafélére vonatkozó megfigyeléseket és a terméseredményt az állomás által küldendő rovatos ivbe bevezetni s az így kitöltött ivet a kísérlet befejezte után az állomásnak megküldeni.

A tengerifélék közül a cinquantino, pignoletto, florentini és prairie királyné, lófogú tengerivel végeztetnék kísérletet. A kísérlettevő nem tartozik mind a négy tengerifélével kísérletet tenni, hanem csakis a viszonyai közé leginkább beillő feleséget választhatja ki.

Az egyes tengerifélékre megjegyeztetik:

A cinquantino aprócsövű, keményszemű, koránérő tengeriféleség; főleg csekély vagy oly talajokra való, melyek bizonyos okokból csak későn vethetők be; magva csak zúzva vagy darálva etethető.

A pignoletto közepes érésű, keményszemű, tengeriféle. A kísérletre kiválasztott tengeriféle az alsóúthi uradalomból szereztetett be, mely a közönséges pignolettonál néhány nappal korábban ér. Ezen tengeriféle magva szintén csak zúzva vagy darálva etethető.

A florentini közepes érésű, puhaszemű tengeriféleség. A pignoletto és florentini különösen alkalmas oly gazdaságokba, ahol a tengeri után buzát vetnek.

A prairie királynéja az előbbieknél később, de azért nálunk biztosan beérő tengeriféle, melyet a múlt évben nálunk több helyen igen bőven termő tengerifélének tapasztalták.

A tengerifélékkel a kísérlet oly módon hajtható végre, hogy valamely táblából, melybe különben is tengeri kerül, kihalasztatik két egyforma nagyságu, lehetőleg egy holdas parcella; az egyik holdon a gazdaságban eddig termelt tengeriféle termesztetik a szokott módon, a másikon az állomás által küldött tengeriféle, az állomás által kívánt sortávokra vetve. Ha több tengerivel tétel kísérlet, a parcellák száma természetesen ezek arányában növekednek.

Az állomás a kísérletre vállalkozóknak mindenik tengeriféléből annyi magot küld, amennyi egy kat. hold beültetésére elégséges.

A kísérletre kiválasztott tengerifélék a gazdaságban szokásos művelésben részesülnének. Minden parcella termése külön-külön töretik le, s hogy az eltartás, termés-lemérés nagy nehézséget ne okozzon, legcélszerűbb a tengerit a csővelekkel törni le, azután megfosztani, koszoruba kötni és valamely szellős helyen kiszáradni hagyni. Deczember-január hónapokban a tengeri a koszorukról letöretik, meghatározatnak először a csöves, majd a lemorzsolts tengeri termésmennyisége. Az adatok bevezettetnek az állomás által küldendő rovatos ivbe és ez megküldetik az állomásnak.

A m.-óvári m. kir. gazd. akadémiával kapcsolatos növénytermelési kísérleti állomás.

Cserháti Sándor.

Titkári Jelentés.

Az „Erdélyi Gazdasági Egylet”-nek 1892. évi működéséről, Kolozsvárt 1893. április 16-án tartott közgyűlése elé terjesztette és fölolvasta Sz. Szakáts Péter egyetemi titkár.

Tisztelt Közgyűlés!

Ámbár alig lehet egyetlen tagja egyeletünknek, a ki igazgató választmányunknak s illetve így magának egyeletünknek a múlt évben kifejtett munkásságáról az alkalomról-alkalomra közlöttek alapján tudomással nem birna, mindamellett, hogy egy kompakt egészet, s ebben világos képet mutathassunk be egy csoportban, a múlt évben kifejtett összes ténykedéseket összefoglaltuk és a következőkben van szerencsénk, az igazgató választmány nevében, azokat a tisztelt közgyűlés elé terjeszteni.

A sorrendet illetőleg úgy véljük a legheylesebben cselekszünk ha egyeletünk munkálkodásának felsorolását adminisztratív ügyeivel kezdjük.

Épen azért munkásságának számokkal megvilágítható részét óhajtluk első helyen feltüntetni a következőkben:

Tartatott az év folytán 2 közgyűlés, 11 igazgató választmányi, 12 szakosztályi, 14 különböző bizottsági és így összesen 37 ülés, melyeken 308 ügy nyert elintézt.

A titkári iroda ügyforgalma 1011 darabot tett összesen, t. i. a beiktatott ügyek száma, a mi így is meghaladja a megelőző évi forgalmat; hozzá véve azonban ehez még az egy szám alatt többsével iktatott, a be nem iktatott s az állatkiállítás érdekében szétküldött levelek számát és ha számításba vesszük, hogy magának egyeletünknek posta költsége 77 forint 77 krt, az állatkiállítási szakosztályé külön 105 frt 84 krt, az egész pedig összesen 183 frt 61 krt tett ki, elképzelhető, hogy mily nagy levelezés folyt egyeletünk irodájában a múlt évben.

Az emberi kor véges rendeltetése évről-évre nyilvánul egyeletünknel is és a fájdalom hangján kell fölemlitenünk, hogy a múlt közgyűlésünk óta a halál többeket kiragadott tagjaink sorából. Elhunytak ugyanis:

Barcsay Miklós, br. Bánffy Zoltán, gróf Bethlen Ferencz, Frölich Vilmos, Kiss Károly, Lészay Gyula, Paget János alapító és Thomán János, Hantz Pál évdijas tagok.

Viszont örömmel jelenthetjük, hogy az egyelet tagjainak létszáma ujon belépett tagokkal gyarapodott a lefolyt év alatt.

Tagjaink közé sorakoztak ugyanis és pedig: az alapítók közé báró Bánffy Zoltán Berecztelkéről, Gaál Gyula Kályánból, Sándor János M.-Kapusról, Gámán Imre M.-Palatkáról; az évdijas rendes tagok közé: Szanka Dezső Kolozsvárról, Velits Zoltán M.-Örményesről, Duszárdy Antal, Zoltán Ákos Kolozsvárról, Kramer Tivadar Budapestről, Németh András Kolozsmonostorról, dr. Haller Károly, Vinczei Károly Kolozsvárról, Vinczei Miksa Diógról, Friedmann Albert Hadrévről, Miklós István Csapó-Radnóthról, kötvényt ujtottak ujabbi 6 évre: Ritter Gusztáv, Jakab László, Tuba Lajos, Benkő Mihály, Nagy Lajos régi évdijas rendes tagársak, a kiket — nem kételkedünk — a t. közgyűlés is melegen üdvözöl tagjai sorában.

Igy a midőn elhunyt és így elveszített tagjaink felett bánkodunk, némi vigasztalással szolgál, hogy legalább maga a létszám nem csökkent, sőt az ujon belépett tagokkal némileg szaporodott és pedig számokban kifejezve:

élő alapító tag	175
elhunyt „ „	179
Évdijas rendes „ „	86
Összesen:	440 tag.

Minthogy egyeletünk múlt évi zárszámadása a számvizsgáló bizottság jelentésével mindjárt a t. közgyűlés elé terjesztetik, nem lehet föladatunk azzal itt bővebben foglalkoznunk, de annyit mégis fölemlitendőnek tartunk, hogy az egyelet vagyona a múlt évben örvendetesen gyarapodott s a hátrálókok is nagy részt rendezve vannak.

A számbeli eredmények a számvizsgáló bizottság jelentésében kellő képen méltatva leendenek, azért ezek részletezésébe nem bocsátko-

zunk, hanem csupán annak fölemlítésére szorítunk, hogy az egyelet, nagyutczai volt szőlőskertjének eladása alkalmával, gondoskodott arról, hogy az ott cultivált s jeleseknek bizonyult szőlőfajok megmentessenek. Nevezetesen fölkerlte e végből a kolozsmonostori gazdasági tanintézet igazgatóságát, hogy a saját területén ezeket elhelyezni sziveskedjék, a mely az egyelet kérésének engedve, annak készséggel eleget tett s így ha egyeletünk egy új telepet kíván berendezni, ahoz a régi fajok rendelkezésére állanak. Ezen szivességért, az egyelet nevében ezen alkalommal is meleg köszönetünket nyilvánítjuk a tanintézet nagy érdekű igazgatójának.

Meg kell emlékeznünk itt az államnak bérbe adott györgyfalvi utczai kertjéről is egyeletünknek.

Hogy ezen kert mi szolgálatot tett a múltban az egyelet nagy áldozatai árán általánosan tudva van és épen nem kicsinylendő, de ha összehasonlítjuk azzal, a mit a jövőben tenni hivatott mégis elenyésző csekélynek kell tartanunk. A múlt időben ugyanis kikerült belőle évente átlag 2000 drb. csemete 60 kr. egység érért, ma pedig úgy áll a dolog, hogy már a múlt évben beszemzett 45 ezer darab csemete, ápolást és annak idején 25 kr. darabonkénti árért kibocsátást; az évi nemesítés pedig ezután 45 ezerre emeltetik.

Hogy milyen nagy hatással leend ez a gyümölcsstermelés terjesztésére hazarészünkben könnyű belátni. Ha 10 évi átlagban az évenként kibocsátandó csemetek számát 40 ezerre tesszük, ez tíz év alatt 400.000-et teend, melynek ha 10 %-át veszendőbe számítjuk is 360 ezer élő és majd termő gyümölcsfa emelendi hazarészünk gazdasági értékét csupán az egyelet kertjéből és ezenkívül magának az egyeletnek rendelkezésére jut ezután 500 frt, a mit más irányu üdvös gazdasági célra fordíthat.

Kitetszik az előadottakból, hogy az igazgató választmány kellőképen felfogta ugy az egyelet, mint a közügy érdekét, a midőn az egyelet kertjét ilyen nagy feladat teljesítésére bocsátotta.

Az egyelet tagjai érdekéből a múlt évben is jelentékeny összeget fordított a szakirodalomra.

Fentartotta saját közlönyét az „Erdélyi Gazdát” és azt tagjainak ingyen küldette meg, a mely a mezőgazdaság fejlesztésére nagy hatással volt és jó szolgálatokat tett. Subventionálta 150 forintra a „Méhészeti Közönyt”, melylyel szemben az a tagoknak szintén ingyen küldetett meg. Kiadta második évfolyamban „Gazdasági és vásári zsebnaptár”-át s járatta a legjobb szaklapokat, melyek a tagoknak olvasásra rendelkezésre állottak.

A gazdasági szakképzést — az előbbi évekhez hasonlóan — ösztöndíjak adományozásával mozdította elő. Így adományozta az egykori nagynevű elnökének „gróf Mikó Imrénének” emlékére általa alapított 100 frt ösztöndíjat valamint a Bors Albert szindi birtokos úr által Kolozsmonostoron nyugvó elhunyt szülői emlékére alapított és az egyelet kezelése alatt levő szintén 100 frtos ösztöndíjat a kmonostori m. kir. gazd. tanintézet két legjobb sikerrel végzett hallgatójának; — két egyenként 150—150 frtból álló ösztöndíjat adott a nagy-enyedi vinczelér képezde két tanulójának, igazolva ezek által is azt, hogy ismeri és teljesíteni tudja feladatát a szakképzés terén is.

Ezeken kívül a kolozsmonostori gazd. tanintézete állami ösztöndíjak betöltésénél élt ajánlati jogával, a mennyiben az ezen ösztöndíjakra pályázott ifjaknak a tanintézet igazgatósága által hozzá áttett folyamodványait megvizsgálta s az ösztöndíjak elnyerésére részéről is legalkalmasabbaknak ítélteteket a nagyméltóságú földm. ministeriumnak fölvételre ajánlotta.

Itt most egy hazarészünk volt földesuri birtokosságát anyagilag közelről érdeklő ügyben kifejtett ténykedéséről kívánunk megemlékezni egyeletünknek. Értjük az urbériség némely megoldatlan kérdésének, mint a dézma kárptólás ügyének és a birtokrendezésnek kérdéseit, valamint a tagosítás ügyét.

Nem bocsátkozhatunk ezen ügyek részletezésébe, azért csak a több tények megemlékezésével kívánjuk az ügyet megvilágítani.

A dézma kárptótlás körül szenvedett sérelem azon alapszik, hogy a kártalanítást végzett abszolút kormány nem egyforma mértékkel járt el és így a volt földesuri birtokosoktól részint kamatokat tartott vissza, részint kezelési költség címén tartott vissza nagyobb hányadot, másrészt pedig nem kárptótolta a fiscalis arendalis dézmákat, ahhoz képest, a mint a papi és a jó-tékony intézetek kezében volt dézma kárptótlása történt. Ugy, hogy a múlt évi július 1-éig kiszámított s orvoslásra szolgáló összeg 5,849,900 frtot teszen.

Ezen ügyet egyletünk a kezébe vette s hogy az végre-valahára rendezést nyerjen és az erdélyi volt földesuri birtokosok is teljes kárptótlásban részesüljenek múlt évi január havában kérvényt nyújtott át ebben az ügyben a földmívelési miniszternek, később pedig — május havában — kérvényét megnyitotta és az egyleti elnök ur ő méltósága impozáns küldöttség élén nyújtotta át ezt a miniszterelnöknek, valamint a pénzügyi és igazságügyi minisztereknek és ismételve tisztelgett a földmívelési miniszternél is, mint a kik ezen ügyben döntő szóval bírnak.

Egyletünk nem fáradozott ez ügyben ok nélkül, mert, a miként értesültünk, ezen jogos sérelem orvoslása a kormánynál elhatározott.

Ugyancsak rendezetlen lévén még a volt földesurak és curnalisták közti birtok viszony, valamint nehezen halad előre hazarészünkben a birtok tagosítás, mely pedig — miként tudjuk — a jobb gazdálkodás alapvetője: melyek érdekében, jogi és mérnök szakértők bevonásával, bizottságilag szerkesztett emlékiratot terjesztett a képviselőház és ezt külön megküldötte valamennyi országgyűlési képviselőnek, minthogy az erdélyi birtokrendezés és tagosításról szóló törvény ép akkor volt revisio és kiegészítés alatt.

Sajnos azonban az egyletnek nagy gonddal és körültekintéssel egybeállított és az erdélyrészi birtokrendezés és tagosítás ügyének helyes mederbe terelésére biztos alapul szolgálható emlékirata sem maga a ház, sem a honatyák részéről figyelembe nem részesült.

A múlt évben országosan szőnyegre és megvitátás alá került a mezőgazdasági érdekképviselet ügye. Ez érdemben egyletünk állást foglalt, a szövetséges gazd. egyletek nagygyűlésén, a hol ezen ügy megvitatás tárgyát képezte, küldöttjei által részt vett és az ügy iránti lelkesültségből hazafias érzelmmel álláspontjának védelmére kelt, az általa és a külföldi gyakorlati tapasztalatok szerint is leghelyesebbnek ítélt alapon.

Ha saját elveit diadalra nem juttathatta is, legalább hozzájárult annak megakadályozásához, hogy egy olyan rendszer honosíttassék meg, a mely az érdekképviseletnek helyes alapon való szervezését hosszú időre megakadályozta volna, és segített határozottá emelni egy olyan javaslatot, a mely a saját elveikhez legközelebb állott.

Hogy egyletünk az állattenyésztés ügye iránt meleg érdeklődéssel viseltetik az által is dokumentálta, hogy az erdélyrészi farka vadász társulat lóversenyére 100 frt jutalomdíjat. a Sz.-Keresztúron az udvarhelymegyei lótenyésztési bizottság által rendezett szekér versenyre 100 frank aranyat szintén jutalom díjúl adományozott.

A nm. ministerimnál kieszközölte, hogy Köhalomban — vidéke lótenyésztésének fejlett voltára tekintettel katonai lóvásár létesítettett, a melyre, hogy ott szükség volt igazolja az, hogy ott szép eredménnyel történik a pótló vásárlás.

Szintén az állattenyésztés és illetve a tartásra való tekintettel elvállalta a kolozsvári és brassói katonai elátási raktárakban előállított korpának közvetlen a gazdaközönségnek való eladását, hogy ez uton első sorban saját tagjait olcsó póttakarmányhoz juttassa. Lapja útján megismertette a takarmány eltevése terén korszakot alkotó zombolyai módszert, a mely egész hazarészünk gazdaközönsége által melegen fogadtattott.

A jobb talajművelés meghonosítására a legjobb ekék szolgálatán, ezek megismertetésére a múlt év őszén a kolozsmonostori m. kir. gazd. tanintézet gazdaságában ekeversenyt rendezett, a melyre, hogy milyen nagy szükség volt mutatja az, hogy ott a hazai és külföldi legjelesebb gyárosok méltó versenyre keltek és az ott legjobbaknak bizonyult ekék — daczára magasabb árúknak — nagy keresletnek örvendenek világos jelétül annak, hogy hazarészünk gazdaközönségében meg van a szellem és törekvés a haladásra, csak az irány és ut legyen erre megjelölve.

A telkesítés előmozdítására törekedett az által, hogy ismételve kérelmezte az alagcsónékolcsóbb vasuti szállítást, azonban — sajnos — kérése nem nyert kedvező elintéztést, a mi annál feltűnőbb, mert a téglá olcsóbb tarifa mellett szállítatik, mint a gazdaság fejlesztésére annyira fontos alagcsó.

Az újabb időben annyira felkapott műtrágyák ügyében az „Erdélyi Gazda“ hasábjain több ízben tájékoztató adatott. A Satori Miksa és Mór műtrágya gyárosok által küldött 59 Thomás salak pedig a kísérletezésre hajlandó tagok között kiosztott s az eredmény annak idején közölni fog.

Mint különös fontossággal bírót kívánjuk kiemelni, hogy a nm. földmiv. miniszter ur támogatásával, de saját magának is 350 frtnyi eddigi befektetésével, Kolozsvárt heremag tisztító raktárt létesített.

Célja ezen intézménynek a heremag-termelés fokozása s mint takarmánynak is nagyobb körben való elterjesztése az által, hogy a termelők által ide tisztításra beküldött és arankamentessé tisztított mag jobb értékesítésre találjon egyfelől s az innen kikerülő aranka-mentes mag után nyert növényzet ezen elődi veszélyeztetésétől a lehetőségileg óva legyen másfelől, hogy így a károsodás csökkentése által fokozódjék ezen nemes és értékes takarmány növény iránt az előszeretett, a mely intézmény igen tudósoknak bizonyult eddig is.

Még az által is törekedett erre, hogy ezen növényzet és termelését a lehető széles körben megismertetni kívánván, ministeri támogatás mellett Ásványi Lajosnak „A vörös lóher természetése“ című munkáját ismételten kiadta és azt magyar- német és román nyelven 1000—1000 példányban sokszorosította és ingyen a kisbirtokosok kezébe juttatja.

Az erre adott 442 frt államszegélyért meleg köszönettel adózik egyletünk a nagym. földm. miniter urnak, valamint azért is, hogy a heremag tisztító raktár munkavezetőjének fizetésére 600 frt a titkár utazási költségének pótlásához pedig szintén kegyeskedett 100 forint segélyt nyújtani.

Tájékoztást nyújtott egyletünk a peronospóra szőlőbetegség elleni védekezés iránt a nm. ministerium által kibocsátott informatiók alapján, valamint lapja útján közreműködött a ministerium által rendszeresített távirati időprognózis terjesztése körül.

Kertészeti szakosztályát újra szervezte. Főlemlíteni kívánjuk, hogy társas kirándulást rendezett a debreczeni gazd. egylet által 25 éves jubiléuma alkalmából a Hortobágyon rendezett nagy állatkiállítás és pusztai gazdálkodás megtekintésére.

Mielőtt zárónk jelentésünket meg kell emlékeznünk még: 1. állatkiállítási szakosztályáról egyletünknek — habár röviden, minthogy a saját közgyűlésén ténykedéseiről beszámolt.

Egyletünknek ezen szép feladat teljesítésére alakult szakosztálya évről-évre buzgó tevékenységet fejt ki s a Kolozsvárt évenként rendezni szokott kiállítását a múlt évben is szép sikerrel megtartotta, folyton nagyobb és kedvezőbb befolyást gyakorolva kitartó munkásságával hazarészünk állattenyésztésére.

2 A kertészeti szakosztály a múlt évben újra alakulás alatt lévén, ez különböző okok miatt csak az év vége fele történhetett meg, miért is szélesebb körű munkásságot nem fejtethetett ki; de megalkotta ügyrendjét és munka programját s ezen évben munkálkodása is eredményesebb leend.

3. Az irodalmi szakosztály, egyletünknek ezen életre való szakosztályáról s az általa főtartott irodalmi vállalatról kell még megemlékeznünk.

A vállalat eddigi öt évfolyamát a gazdaközönség oly pártolásban részesítette, hogy az I. II. és III. évfolyamból már második kiadást kellett rendezni és a IV-ik évfolyamból is csak kevés teljes példány van. A szakajtó valamennyi eddig megjelent füzetet — mind a huszat — egyhanguan jónak, a gazdasági szakismertek terjesztésére teljesen alkalmasnak nyilvánította. A m. kir. földmívelésiügyi miniszter a „Vörös here természetéről“ szóló füzetet három nyelven rendelte meg 1000—1000 példányban és a m. kir. pénzügyminiszter a „Dohánytermelésről“ szóló rendelte meg második kiadásul 1000 példányban; a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter pedig szintén igen alkalmasnak találta ezen füzeteket a gazdasági ismeretek terjesztésére és melegen ajánlotta azokat a tanító képezdek, polgári és felső népiskolák tanítói és könyvtárai számára. A szövetségbe lépett gazdasági egyesületek 1889. évi nagygyűlése végre határozatilag kimondotta, hogy a könyvkiadó vállalat „életre való, pártolásra méltó és az egyes gazdasági egyesületek figyelmébe ajánlotta.“

A folyó évvel a VI-ik évfolyamot indította meg és a következő füzeteket adja ki: „A talajjavításokról“, írja Szanka Dezső, a m. kir. VII-ik kerületi kulturmérnöki hivatal főnöke. — „A kosárfűz termelése“, írja Marck Ferencz, m. kir. ültetési felügyelő. — „Házi állataink takarmányozása“, írja Kovácsy Béla, kassai gazdasági tanintézeti igazgatótanár. — A gazda utmutatója adó és jogi ügyekben“, mely négy füzet lehetőleg negyed évenként fog az év folyamán megjelenni.

Ezzel tiszteletteljes jelentésünk végéhez érven, annak szives tudomásul vételét, esetleg tárgyalását kérjük.

Egyleti élet.

Az erdélyi gazdasági egylet évi rendes közgyűlését folyó április hó 16-án tartotta meg egyleti elnök Szabó József elnökle alatt.

A jegyzőkönyvet vezette Sz. Szakáts Péter egyleti titkár.

Jelen voltak báró Bánffy Ernő alelnök, gróf Beldy Ákos, Benkő Mihály, Petricherich Horváth Kálmán, Végh Bertalan, Tóth Zsigmond, Molnár Sándor, Dr. Szentkirályi Kálmán, Réti János, Nagy Dezső, Csermák János egyleti pénztárkezelő s még mások.

A gyűlés Szabó József egyleti elnök a kor színvonalán álló magvas beszéddel nyitotta meg, melyet a közgyűlés lelkes éljenzéssel fogadott. (Lapunk homlokán egész terjedelmében közöljük.)

Ezután Sz. Szakáts Péter egyleti titkár olvasta fel az egylet múltévi működéséről szóló terjedelmes és részletes jelentését, melyből kitűnik az egylet sok oldalú hasznos munkássága. — Egyhangulag tudomásul vétetett. (Lapunk más helyén szintén egész terjedelmében közöljük.)

Olvastatott a számvizsgáló bizottság jelentése az egylet múltévi zárszámadásának magvizsgálásáról, a mint következik:

Tekintetes közgyűlés!

Az „Erdélyi Gazdasági-egylet“ 1892-dik évről beadott pénztári számadást tisztelettel alólírottak, mint kiküldött számadás vizsgáló biztosok, részletesen megvizsgálván, miután ugy a bevételi, mint kiadási egyes tételeket az ezekre vonatkozó beadott okmányokkal összehasonlítottuk, igazoltaknak találtuk, a számadást minden egyes tételében helyesnek és pontosnak nyilvánítjuk, s a számadó pénztárnokot, a múlt évre nézve a fenhagyandók fenhagyása mellett, a számadás terhe és kötelezettsége alól, feloldozandónak nyilvánítjuk.

Vizsgálat alá vettük egyuttal az egylet pénztárát is és a következő állapotot találtuk:

Bevételt a pénztári napló szerint a mai napig 5179 f 54 k.
Kiadott: 3146 f 46 k.
Maradvány 2033 f 08 k.
azaz kétezer harminczár forint és 08 kr, mely összeg a pénztárban hiánytalanul megtalálható.

Itt egy kedves kötelezettséget kell még teljesítenünk.

Az egylet vagyon mérlegét összehasonlítva az előbbi évekével és így a legközelebbi 1891. évi is, arra a kellemes meggyőződésre jutotunk, hogy az egylet vagyona az előbbi állapotokhoz képest az utóbbi időben jelentékenyen gyarapodott. Gyarapodott pedig részint az által, hogy az egylet értékpapirai előnyösön konvertáltak, részint pedig, hogy az állammal kötött kedvező bér-szerződés folytán a györgyfalvi-utcái kert értéke tízezer forint activ értékre emelkedett, másrészt és pedig legfőbb képen az által, hogy a nagy-utcái szőlő mely hajdankori céljának már meg nem felelt igen jó áron 12,600 frtért eladott. Ugy, hogy ez két utóbbi által az egylet fekvő vagyona utáni érték 8181 frt 50 krról 22.600 frtra emelkedett, vagy is 14419 frt 50 krral gyarapodott; maga az egylet összes vagyona pedig az 1891-dik évi 111,625 frt 90 krról 123,818 frt 46 krra emelkedett.

Ezen jelentékeny vagyon gyarapodás az igazgató választmányának, de legelső sorban az egylet fáradhatlan buzgó és körültekintő s az egylet érdekeit szíven viselő elnökének köszönhető, a ki bölcs előrelátásával s a kedvező alkalom megragadásával, a helyzet előnyeit az egylet javára mindig kitudja aknázni és az egyletet úgy vagyonilag erősíteni, mint tekintélyének súlyát növelni; miért is kedves kötelezettséget vállalunk teljesíteni, midőn indítványozzuk, hogy egyletünk nagyérdemű elnökének, az elért nagy eredményekért a t. közgyűlés jegyzőkönyvileg meleg köszönetét nyilvánítsa.

Jelentésünk kapcsán még egy indítványt kívánunk tenni.

Még az 1885-dik évi bpesti országos kiállítás idejéből az egylet pénztára az alaptőkéjével szemben tartozásba jutott, a mely tartozás a múlt évi zárszámadás szerint 5299 frt 48 krt tesz.

Minthogy azonban a fent előaoottak szerint az egylet vagyona nem csak, hogy nem csökkent az utóbbi időben, de az jelentékenyen gyarapodott; ezen tőketartozásnak tovább vezetése indokolatlan, miért is tisztelettel indítványozzuk annak leírását, a mely annyival inkább eszközölhető, mert ha úgy tekintjük mintha ez a volt és még meglevő fekvő birtok értékéből iratik le, még akkor is ezek előbbi értékének több mint kétszerese marad meg.

Végül még azt kívánjuk felemlíteni, hogy az egylet a múlt évben a gazdaközönség érdekében létesített és már eddig is igen üdvösnök bizonyult heremag tisztító raktára részére 335 frt áru gépeket szerzett be.

Melyek után vagyunk és maradtunk a tekintetes közgyűlésnek

Kolozsvárt, 1893. április 10.

Teljes tisztelettel,

Tóth Zsigmond,

számvizsg. biz. elnök.

Demeter Károly,

Dávid Antal,

zárszámadás vizsgáló bizottsági tagok.

Kapcsolatosan Tóth Zsigmond indítványozza, a még behajthatlannak mutatkozó hátrálékok leírását.

Ezen jelentés tudomásul vétetvén, az elnöknek odaadó s nagy eredményekben nyilvánuló munkásságáért a közgyűlés jegyzőkönyvileg meleg köszönetét nyilvánítsa. Az alaptőkét illető tartozás leiratik, a mi pedig a behajthatlannak vélt hátrálékok leírását illeti, abban a közgyűlés ez uttal határozatot nem hozott, hanem az ügyet az igazg. vál.-hoz utalta azzal, hogy vegye revisió alá és a szükséges intézkedéseket tegye meg.

Az egylet múlt évi zárszámadása kinyomatva s a tagoknak kiosztva lévén, felolvasottnak tekintetett és tudomásul vétetett.

A múlt évi rend. közgyűlés óta az egylet kebelébe lépett tagok már a titkári jelentésbe foglalva bejelentvén, melegen üdvözöltetnek.

A indítványok során dr. Szentkirályi Kálmánnak, az elnök magvas beszédére történt utalással tett indítványára az igazgató választmányának megbízás adatott, hogy a közgyűlés nevében intézzen felterjesztést a földmívelési kormányhoz, a melyben fejtsse fel azokat a vitalis mezőgazdasági érdekeket, a melyeket a Romániával kötendő vámegyezmény az erdélyi részekben érinteni fog abban az esetben, ha az ipari előnyök a romániai nyers termények vámmentes beszállítása engedélyezésével kárpótoltatnának s fejezze ki bizalmát a földmívelésügyi miniszter iránt, hogy ebben a vámegyezményben az erősen veszélyeztetett erdélyrészi mezőgazdasági érdekek védelmére figyelemmel lesz.

Végül Reich Albert állategészségügyi felügyelő egyhangulig az igazgató választmány tagjává megválasztatott s a jegyzőkönyv hitelesítésére fölkértek Véghe Bertalan, Tóth Zsigmond és Réti János tagtársak, mellyel az ülés az elnök elteretése közben bezárattott.

Rövid szakközlemények.

— A szőlőkarók impregnálása rézgálicczal, helyes alkalmazás mellett, legalább husz évre biztosítja azokat az elkorhadás ellen. Ugyanezt lehet mondani természetesen a sodrony és redély mívelésnél használt oszlopokra nézve is. E célra $\frac{1}{2}\%$ -os rézgálicz-oldatot kell készíteni, oly módon, hogy a gáliczot faedényben forró vízzel — melyben könnyen felolvad — öntjük le és jól összekavarjuk, az így nyert oldat aztán egy nagyobb edénybe jön, a melybe a karók beállíthatók, még pedig úgy, hogy abban az irányban álljanak, a mint törzsükön fejlődtek, vagyis a törzshöz közelebb eső végükkel legyenek beállítva az oldatba. Megjegyezzük, hogy a karók, bár kifiragva kell lenniök, nem szabad, hogy már kiszáradtak legyenek. Ily eljárás mellett 2—3 nap alatt, ha a karók csak két lábnyira állnak is az oldatban, a folyadék, a karók hegyéig átjárja ezeket. A költség alig jöhet tekintetbe, mert 1000 db karónál nem magasabb 50 krról, a végrehajtás egyszerű és az így impregnált karók tartóssága olyan, hogy még 18 év múlva is teljesen épeknek mutatkoznak. A még friss nedvben levő, vagyis csak legközelebb levágott fákról vett karók azért — szükségesegek, mert a száraz fába csak lassan, vagy épen nem hatol be a hideg folyadék és ekkor közvetlen vagy gőz által hevített oldatba kell a karókat állítani, a mi az eljárást körülményesebbé és drágábbá is teszi. Az eredmény azonban ily eljárás mellett is kitünő. Valamennyi impregnálási mód között ez a legegyszerűbb és legolcsóbb és azért különösen a kisgazdáknak legajánlatosabb.

— Mikorra kezdenek a magoncok teremni? E kérdésre Spachtholz József vándor tanító a következőket közli: A magoncok a magvetéstől számítva a tizedik évben hoznak rendszeren termést, azonban az első évi termésről nem szabad még ítéletet hozni; mert az többnyire fejletlen és fanyar ízű. A második évi termés egészen jó. Ez némileg az oltott fáknál is így van. Ezen körülményt már ezelőtt több ezer évvel Mózes is tudta és valószínűleg ezért ígatta törvénybe, hogy a fának csak a harmadik évi terméséről szabad enni. Kertemben már több magonc hozott termést. Volt ezek között egy almafa, a melynek gyümölcse hasonlított némileg az arany parménhoz, az első termésé azonban olyan fanyar volt, hogy még mártásnak sem lehetett használni. A második évi már jobb volt, a harmadik évi már olyan jó volt, hogy a fájáról letépvé már enni lehetett és a napszámosoktól nem lehetett megőrizni.

Vegyes közlemények.

— Gyászhir. Kiss Mór az „Adriai biztosító társulat” magyarországi osztálya és annak erdélyrészi vezérképviselőségének titkára és az erdélyi gazdasági egylet régi alapító tagja folyó április hó 17-én. életének 70-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Nyugodjék csendesen.

— Alagcső Az ügy érdekében értesítjük olvasóinkat, hogy alagcső a fogarasi m. kir. állami ménes uradalomtól beszerezhető és pedig a készletben levő alagcső mennyiségből, mintegy:

10,000 drb	$1\frac{1}{2}$ átmérőjű
20,000	" 2 "
10,000	" 3 "
15,000	" 4 "

Az alapszővek árai 1000 darabonként, helyben a raktárban, következők:

$1\frac{1}{2}$ hüvelyk átmérőjű	1000 drb.	14 frt.
2	"	18 "
3	"	24 "
4	"	30 "

ezenkívül Fogarason a vasuti állomásig való szállításért waggononkénti 10 frt, Felső-Venicén a Homoródi állomásig való szállításért, pedig fuvaronként 2 frt számítatik.

— A lőtenyésztés emelésére alakult részvénytársaság Budapesten, folyó évi április 28-án d. u. 3 órakor a Köztelken (üllői-ut 25.) tartja XV-ik rendes évi közgyűlését, melyre a társaság részvényeseit ezennel tisztelettel meghívja Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt üzletév eredményéről és a mérleg előterjesztése. 2. A nyereség miképeni felosztása. 3. Az alapszabályok 25. § a értelmében teendő indítványok. 4. Esetleg lemondó igazgatóság és felügyelő-bizottsági tagok helyébe újak választása. Budapest. 1893. április 1-én. Az igazgatóság. A közgyűlés a hivatalos lapban ugyan április 27-re hirdettetett, ez azonban az igazgatóság részéről közbejött akadályok miatt április 28-ra tetetett át.

— A trágya befolyása a növények színére. Annak megállapítása végett, hogy a különböző trágyanemeknek van-e és milyen befolyásuk a növények virágzására és a virágok színére, dr. Müller többféle kísérletet tett Thurgauban, a melyek eredményét hosszabb cikkekben ismerteti. A kérdés érdekességénél fogva a következő kivonatot adjuk belőle:

Egy 40 négyszögmeternyi egyenlő talajú táblát négy egyenlő ágyra osztottak fel s mind a négyet foszforsavas kálival trágyázták meg. Az I. ágy más trágyát nem kapott, a II. és IV. ágyat egy-egy kiló vízben feloldott vasgálicczal, a III. és IV. ágyat pedig, miután növényekkel beültették, külön-külön 250 gramm chilisalétronnal trágyázták meg s ezt néhány hét múlva még egyszer ismételték. A trágyázás tehát a káliszuperfoszfátot kívül, melyből mind a négy tábla kapott, következő volt:

- I. semmi
- II. vasgálicz (vas)
- III. salétróm (nitrogen)
- IV. vasgálicz és salétróm. (vas és nitrogen).

A kísérleti növények a következők voltak: *Iresine Lindeni* sötét vérvörös levelekkel; *Iresine Wallisi* barnavörös ragyogó levelekkel; *Achyranthes Verschaffelti* (fol. aureo reticulatis) sárga levelekkel; *Althernanthera versicolor*, rózsaszínnel és fehérrel vegyes vörös levelekkel; *Althernanthera paronychioides* zöldbe játszó sárga levelekkel; *Begonia semperflorens* és *Aster chinensis*.

A növényeket egyenlően úgy osztották, illetőleg ültették el, hogy a kísérlet elején a négy ágy közt éppen semmi különbség nem volt. A kísérlet végén a *Begonia* és az *Aster* virágjának színe semmi különbséget nem mutatott a különböző ágyakon; amit Wagner annak tulajdonít, hogy talán már nagyon kifejlődött példányokat ültetett el, annál feltűnőbb volt a különbség a többi növény színében. Az *Iresine Lindeni* a IV. vagyis a nitrogennel és vassal megtrágyázott ágyon volt legjobban kifejlődve; színe itt volt

Szavoszt Alphons

magkereskedése

Budapest, V., Arany János-utca 11. sz.

Gazdasági-, konyhakerti- és virágmagvak
legjobb minőségben.

Ajánl szavatolt minőségű

Takarmányrépamag-fajokat.

Vermorel-féle „Eclair“

„AZURIN“ PERMETEZŐ RÉZGÁLICZ SZÓDA.

„AZURIN“ olcsóbban, mint bárhol kgja
frt 130
nagyban vételnél megfelelő árengedmény.

Luczerna, lóhere, fűmagvak, gép-
olaj, kocsikenőcs, zsákok,
ponyvák, carbolooleum stb. gazdasági cikkek

28. (7-7)

Egy gazda se

mulassza el, saját jól felfo-
gott érdekében mielőtt mag-
szükségletét fedezi

Haldek Ignác

magkereskedéséből

(Budapest Károly körút 9. sz.)

ajánlatot kérni.

16 (10-1)

AZ ERDÉLYRÉSZI

MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Kolozsvárt. (Nemzeti szálloda mellett) Belszén-utca 3. sz.

Rendkívüli előnyös

TÖRLESZTÉSI KÖLCSÖNÖKET NYÚJT

☛ földbirtokra és házra, ☛

legelőnyösebb feltételek mellett, a fél tetszése szerinti
törlesztési időtartammal.

A kölcsön

bármikor visszafizethető.

Különösen ajánljatik magasabb kamatozású kölcsönök

CONVERTÁLÁSA, mely DÍJ- és ILLETÉKMENTESEN

eszközöltetik.

VÁROSOKNAK és KÖZSÉGEKNEK legolcsóbb községi
kölcsönök adatnak.

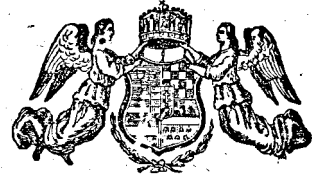
Záloglevelek napi árfolyamon **FOLLY VICTOR**
bank- és pénzváltó üzletében kaphatók.

27. (7-15)

Az igazgatóság.

GYÁR:

Vas és ércöntöde
MOSONBAN.

Főraktár:

BUDAPEST,
VI., váci-körút 21.

Alakult 1856. **KÜHNE & Co.** Alakult 1856.

MAGYARORSZÁG LEGRÉGIBB GAZDASÁGI GÉPGYÁRA.

Ajánlja felülmulhatlannak bizonyult és több mint 13,000
példányban elterjedt

„Hungária Drill“ sorvető-gépén kívül:

UJ: „Jubileum Drill“ könnyű, legolcsóbb sorvetőgépét,

UJ: Egy-, két- és háromvasu ekét,

UJ: Laacke híres rét- és szántóföld-boronáit,

UJ: Gyűrűs hengereit,

UJ: Szelelő magtárrostáját, nelkülözhetetlen, kifogástalan vetőmag
étkészítéséhez.

UJ: Thalmayer tanár arankavasztóját,

UJ: Takarmány-gyorsfűlesztőjét,

(5-*)

UJ: Acéltekeres magvető-tölcsereket sorvetőgépekhez.

VETŐMAG.

Négyszer tisztított, a m. kir. állami
vetőmag vizsgáló államás által meg-
vizsgált és szavatolt

teljesen arankamentes

s mint ilyen varrás nélküli zsákok-
ban olomzárolt

lóheremag nagyszemű m/mként **78** frtért
" kisebb szemű **55** "

Kapható Kolozsvárt

az Erdélyi Gazdasági Egylet **here-
mag tisztító raktárában,**

☞ melynek felügyelőségéhez intézen-
dők a megrendelések. ☞

26 (8-x)

A magas Tátrából!!

Kárpáti juhturó 5 kiló: bődön frt 3.60
Kárpáti csemegesajt 4-5 kilós teglában 1 kiló frt-.90
Borovicska (szepesi borókaszesz)
előrendű több éves ital, gyöngye eméztésben szenvedőknek nagyon
ajánlható.
Borovicska 3 1/2 literes post. palack frt 3.20
Borovicska 1 postarekesz 3 drb. 1 lit. palackkal. frt 3.-
Afonya (vörös) cukorban fűtt, 1 posta-rekesz úv. frt 3.50
Szepességi zamatos paprikás virsli 50 pár frt 3.20
Hámozott borsó 5 kilós postarszákok: ka frt 1.60
Hámozatlan frt 1.20
Árpádara (Gerli) 5 frt 1.40

portómentes küldéssel.

CHRISTMANN E. L.

szepességi különlegességek szétküldési
üzlete, Szepes-Sztrázsa,
Felső-magyarország.

40 (1-3)

A LEGKITÜNÖBB MAGVAK

kaphatók

Mauthner Ödön

magkereskedésében

Főüzlet: **BUDAPESTEN** Fióküzlet:
Andrássy-út 23. sz. Koronaherczeg-utca 18.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve
küldetik.

6 (17-52)

Vörös here

nagyszemű aranka-mentes 10,
25, 50 kilós zsákokban állami-
lag plombozva

100 kilonként 76 forint.

5 kilós plombozott posta-zsák 4 frt.

Bármely mennyiségben után-
vétért kapható

Gróf TELEKI ÁRVÉD

drassói uradalmában u. p. Szerdahely.

ÓRIÁS BURGONYA

Richter-féle Imperator 100 kg. 5 frt.

Paulsen-féle kékhaju 5 kg. 1 "

Csemege-sajt Nonplusultra Net-
to 4 kilo postaláda 3 frt.

(10-10)

A JEGYBIZTOSÍTÁS

Időszakának közeledtével a t. cz. birtokosság és a gazda-közönség becses figyelmébe ajánljuk a

MAGYAR FRANCZIA

(2-8)

birtosító részvénytársaságot.

E hazai társaság élén állanak: Micsinyei és benicezi **Benitzky Ferencz** úr valóságos belső titkos tanácsos, Pest-
megye főispánja stb. stb. mint elnök. **Ormosy Vilmos** ur az igazgatóság elnöke és **Vas Emil Ferencz** ur vezérigazgató.

A folyó évi jegidényben a következő kiváló előnyöket és kedvezm nyeket engedélyezhetjük:

1. Az ajánlatban feladott egységárak kár esetén semmi leszállítás alá nem esnek, még akkor sem, ha a termények piaci ára a kár idején alacsonyabb volna is.
2. Aratási, cséplési és szüretelési költségek csak teljes (100%) kár esetén vonatnak le.
3. Oly felek, kik az I-VI. osztályu természetményekből legalább 10 000 frtnyi értéket biztosítanak, valamint a gazdasági egyesületek tagjai, tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára, 5% os díjengedményben részesülnek.
4. A biztosítási díj szeptember hó 30-án lejáró váltóval fedezhető.

Tűzkár elleni biztosítások is a legelőnyösebben köttetnek s az előforduló károk méltányosan és gyorsan rendeztetnek.

Mindennemű felvilágosítással készséggel szolgálnak e hazarész legtöbb helységében létező ügynökségek, valamint az alólirt vezérügynök-
ség, hová a biztosítási bevallások, valamint ügynökségek elvállalása iránti ajánlatok intézendők.

Teljes tisztelettel:

A Magyar-Franczia Biztosító Részvény-Társaság Erdélyrészi Vezérügynöksége Kolozsvárt:
Csermák Gyula, titkár.

legsütébb és legkarakterisztikusabb, azután következtek a III. ágyon nevelt növények, a mely ágy nem kapott vasat, de kapott nitrogent; ezek a növények azonban már sokkal világosabb színűek voltak. Az I és II ágy növényei kisebbek és gyengébbek maradtak, de a II. ágy növényei mégis jobban fejlődtek és valamivel sötétebbek voltak, mint az első ágyon. E kísérlet szerint a nitrogén a növények fejlődését mozdította elő leginkább, a vas pedig a festanyagot fejlesztette bennük, vagyis a színre volt határozott befolyással; de a fejlődést is előmozdította.

— **A mezőhegyesi állami gulya szokásos évi árverése a múlt héten volt.** Sok fiatal bika kelt el 6 700 forinton. Az eladott három évesek átlag ára 477 frt, a két éves bikáké pedig 395 frt. Aránylag még kedvezőbb az eredmény a teheneknél és üszőkénél, a mennyiben a mustra tehenek 185 frttal, a három éves üszők 180 frttal és a két évesek 162 frttal keltek el átlagban. Igen nagy részük Mágocsra, a Károlyi grófok uradalmába került, a hol most létesítenek gulyát.

— **A földi eper ápolása. Idősebb eper-tövek nagyon sokat szenvednek az által, hogy a gyökér fej tulságos hosszúra megnyulik a föld felszine fölé felnyulván s a szerint a mint a növény több és több levelet hajt folytonosan hosszabbá válik. Az ilyen tö elgyengül és terméketlenné válik. Ezért tavasszal az eperágyakat szorgalmasan meg kell vizsgálni, a növényeket vagy fel kell töltögetni, vagy a mi még czélszerűbb eljárás a tövek köré komposztot és trágyakeveréket hordatunk, ugy hogy ezáltal a gyökér feje teljesen befödessék. Ha ezen ápolás, a virágzás megkezdéseig elmulasztott volna, akkor a virágzás alatt kapálni egyáltalán nem szabad, minthogy az a termékenységre kártékony hatással van.**

— **Magyarország és a csikágói világhiállítás.** A new-yorki cs. kir. főkonzul, 1892-ik évi jelentésének egy külön fejezetében „Magyarországnak az Egyesült-Államokhoz való viszonyáról“ tárgyalva sajnálkozásának ad kifejezést Magyarország ipari köreinek a csikágói világhiállításra való fogyatékos részvétele miatt. Különösen észlelhető ez a borra nézve! A jelentés illető tétele a következő: „A magyar bornak az amerikai piacon való kilátásairól ezen jelentésekben ismételve a legközelebbi tapasztalatok lettek megbeszélve. Az amerikaiak, az igazi, valódi termék iránti előszeretete, érveke, a magyar borkereskedelemnek ezen országban való terjedésére hatalmas lendületet nyújthat. Csupán a magyar boroknak Csikágóban való impozáns és teljes kiállítására által lehetett volna könnyebben mint bármi más uton a még mindég virágzásban levő válalkozásnak, melyek a magyar boroknak hamisításából jövedelmező üzleteket csinálnak, erélyesen gátot vetni. Kétséget sem szenved, hogy számosan folyamodtak volna képviselésért, s hogy ezeknek sistemikus kihasználása által a magyar borkereskedelem itten nagyobb terjedelmű felkarolása éretett volna el.“

— **Telefon a mezőgazdaság szolgálatában.** Azok az előnyök, melyeket a telefon az üzleti és iparvállalatoknak nyújt, a mezőgazdaságban is nagyon szembeötlők és fontosak s ma már minden nagyobb földbirtokos és jószágigazgatóságnál elodázhatlanul szükségesek. A mezőgazdaságban a telefon azáltal, hogy a rendelkezések és jelentések gyorsan és érthetően adhatók és vehetők, szerfelett megkönnyíti az igazgatást, e kezelést és a munka ellenőrzését a központ és az elszórtan fekvő tanyák, majorok, erdészek és egyéb iparvállalatok közt. Eltekintve azon előnyök és időkiméltetés felsorolásától, mely a rendelések és jelentéseknek távolabb eső helyekre való gyors elszármaztatásánál jár, csak annak felemlítésére szorítokunk, hogy veszőly idejében a gyors intézkedés megbecsülhetetlen és nagy károknak veszi elejét. A budapesti Deckert és Homolka cég által szerkesztett és szabadalmazott hangosan beszélő grafitmikrofon ma az elismert legjobb beszélő-készülék, mely nemcsak a mondott szót adja vissza tisztán és érthetően, hanem a hang színezetét is ugy reprodukálja,

hogy a beszélő személye is felismerhető. Magyarország és Ausztriában ezek a grafitmikrofonok használtatnak a legtöbb helyen Angol-Francia- és Németországban pedig beható és hosszabb vizsgálat után az összes állami vonalokon és a legtöbb magánhálózatban alkalmaztatnak. Hogy a telefon Magyarországon is mily emelkedés és elterjedésnek örvend, legjobban bizonyítja az a körülmény, hogy egyedül a budapesti Deckert és Homolka cég, mely a telefon-építészet terén a legmunkaképesebb, a múlt évben körülbelül 1600 klm. telefonvezetéket 400 beszélő-állomással létesített. Ezek közt van 6 cs. és kir. fensége József főherczeg és ő exczellenciája Mailáth Stefánia grófnő birtokain épített telefonhálózat, mely utóbbi 70 klm hosszú és 17 beszélő állomással bír, ezenkívül sok más hosszabb rövidebb vonalú berendezés.

— **Elhalasztott lóvásár.** A jövő hónap elejére Budapestre tervezett lóvásárt — tekintettel a rendelkezésre álló igen rövid időre — nem tartják meg. A lóvásár lehetőleg ősszel, az állami ménesekből kikerülő anyag alárverése alkalmával lesz.

— **Lathyrismus.** Magyarul bükkönykór-nak nevezhetjük ezt a betegséget, mely a különféle bükkönyfajok magvaiban és szárában, leveleiben levő sajátságos hatású mérgező anyagok által idéztetik elő. A vad bükköny magvaiból már a régi időkben tudták, hogy emberre-állatra izgató hatása van s ezért a nemi élet felbizgatására használták; tudva volt azonban az is, hogy a nagyon bükkönyös buza vagy rozs lisztjéből sítított kenyér élvezete után benuulás, kivált a lábak benuulásával járó betegségek állhatnak elő. A „Berliner Thierärztll. W.“-ben olvashatni egy esetet szarvasmarhánál észlelhető lathyrismusról. 7 darab tehén kapta meg olyan legelőn járva, mely többféle vad bükkönynyel volt bevetve. A betegség tünetei igen érdekesek és a következők: a hátsó végtagok teljesen benuáltak és érzéketlenek s izomzatuk görcsösen rángatózik; a betegek teljesen nem tudnak hátsó lábaikra állani s ezért folyton feküsznek; étvágyuk ennek daczára kifogástalan, különben láznak sines nyoma.

— **Gyapju-árverések.** Egy bécsi lap azt jelenti, hogy Lukács kereskedelmi miniszter a magyar gyapju-kereskedelem előmozdítására Budapesten évente kétszer gyapju-árveréseket akar rendeztetni. E végből a nagy fővárosi pályaudvarok egyikén gyapjuraktárt fognak létesíteni, a melyben a Budapestre hozott gyapjut be lehet majd raktározni és csekély fekbér mellett egyik árveréstől a másikig ott tartani. Az árverések vezetését a magyar kereskedelmi részvénytársaságra bizza a miniszter s a társaság kötelezettségét vállal, hogy a gyapju-kereskedésben sem közvetlenül, sem mint bizományos nem vesz részt, ugy, hogy a kereskedést az eddigi kereskedők és termelőktől nem fogja elvonni. A miniszter a terv tisztázására a legközelebbi napokban ankétet hív egybe, melyen reméljük a gazdák képviselőitől is lesz gondoskodva.

— **Syphonia.** Jelen számunkhoz mellékelve veszik olvasóink *Mayfarth Ph. és Társa* gazdasági gépgyárosoknak, a lapunkban múlt évben ismértett „Syphonia“-szőlő- és növényi permetezőjére vonatkozó köriratát, melyet számtalan elismerő nyilatkozat ékesít. Méltán is, mert az eddig létező permetezők közt ez a legjobbnak bizonyult. Olvasóink figyelmébe ajánljuk, ugy a köriratot, mint magát a permetezőt.

Piaczi értesítő.

Budapesti áru és értéktőzsde. Gyenes és Balog gabona bizományi cég jelentése az „Erdélyi Gazda“ részére. 1893. április 21

Heti jelentés

Gabonaiüzet: Az időjárás hazánban a lefolyt héten nagyon kedvezőtlen volt a vetésekre. A tartós szárazság, hűvös szelek, és hideg éjszakák ugyszólván helyreállítatlan károkat okoztak ugy az őszi, mint a tavaszi vetéseken. Az ország minden részében aggodva várják az esőt és enyhe meleg napokat minden oldalról a legnagyobb panaszokat halljuk, sőt már azt is rebesgetik, ha megjö az eső, akkor is középnél jobb termésre alig van kilátásunk. Ennek ellenében Amerikától jobb termés

kilátásokat jelentenek a mennyiben ott több nagyobb lesz a termő vidéken jó eső esett s az időjárás egyáltalában kedvezőbb. Ugyanazt halljuk kontinenseink több államából is. A gabonaiüzetben *külföldön:* Amerikában kedvezőbb időjárásra és jobb termés kilátásokra és az áru tulajdonosok eladási kedvére a hét elején és közepén lanyha irányzat alakult, csak a hét végén szilárdult meg némileg a helyzet jobb vételkedvire. *Angolországban* a héten bel-földi buzát szilárdabb irányzat mellett kerestek, a mig idegen termékek nem változtak. *A Srácz és Délmetország* tartozkodó álláspontot foglalnak el, és így nagyobb-szerű forgalom nem fejlődhetett ki. *Franciaország* nálunk a héten, ha nem is mindennap de általában véve szilárd volt a helyzet. Malmaink jó vételkedvet mutattak és így némi áremelkedések könnyen voltak elérhetőek. A sok panasz a vetésekre és a folyton tartó igen kedvezőtlen időjárás a helyzetet általánosan szilárdá tette, és hogy nagyobb áremelkedést nem kaptunk, csak annak tulajdonítandó, hogy a külföld különösen Amerika folyton alacsonyabb árakat jelzett. A helyzet általában véve aggasztóvá teszi a kedélyeket és iknét van, hogy piacunk szilárd irányzatot követ, fájdalom, hogy nem egyéb kedvezőbb körülmény az, mely árainkat emelné, mint, hogy termés kilátásaink oly szomorúak Forgalmomba került mintegy, 150.000 mtm. és a hetet mintegy 10 kr. áremelkedéssel hagyjuk el.

Rozs: szilárd, és 8/10,000 mtm. forgalom mellett az áruk 10—15 krral emelkedtek. — Őszi rozs köttetett, f. 6 95—7.

Tengeri. Kis forgalom mellett, szilárd. — Kőbányán jó minőségűért (4.65) krt fizetnek. — A májusi felmondásokra 1—2 kr ráfizetéssel már átvesznek.

Árpa. Takarmányárpa keresett és a forgalmazott 5000 mtm. frt 5 1/2 kr körül adatott el, minőség szerint. **Fehér tiszavidéki árpa** állomáson eladatott f 54—5 1/2 között.

Zab. Keves a hozatal a forgalom élénk. Eladatott 4000 mtm. f. 5.80—6.15 között minőség szerint. Egyébb cikkek nem változtak.

Értéktőzsde.

A lefolyt hét telve volt mindenféle kalandos és politikai hírekkel, melyek nem mulasztották el árfolyamunkat a tőzsdén éreztetni. A szerb király nagyoruvá nyilvánítása eleinte rohamosan csökkentette az árfolyamokat később midőn látták, hogy az minden nagyobb izgalom nélkül fog lefolyni, a helyzet ismét javult. Árhanyatlást idézett elő továbbá Wekerle miniszterelnök beszéde és a belgiumi munkászavargások, továbbá hazánk gyengébb termés kilátásai. Az árfolyamok emelkedtek ugyan, de az említett események megéreztetik némileg határunkat.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása az Erdélyi Gazda részére.)

Váltig hangoztattuk a megelőző hetekben közzétett tudósításainkban, hogy nem jó lesz a vetéssel hirtelenkedni. Most aztán az időjárás nagyon is igazolja nyilvánított aggodalmainkat, mert a legutóbbi napokban olyan hidegre fordult az idő, hogy ugyancsak jobb helyen véljük a magot a zsákban, mint a hideg talajban.

Vörös löhere nem nagyon kerestetett. De annál erősebben kinálták a szomszédos országokból és olcsó árak mellett sem bírtak rajta tuladni. Egy ilyen kivülről ide eladatott tételben Köhere konstátáltattott. Magyar eredetű arankamentes nagyszemű löhere 68—70 frton, apróbb-szemű 62—64 frton.

Luczerna. Néhány tétel a vidékre lón eladva, mig ellenben helyi szükségletre vajmi keveset vásároltak. Első rendű minőségnek ára 50—55 frt, másodrendű 40—45 frt

Takarmány répa. Megbízható eredetű magot a fajra-való tekintet nélkül szívesen veszik, az ebbeli forgalom jóval jelentékenyebb, mint a múlt évnek ugyanezen szakában.

Muharmag gyöngye kereslet mellett 6 1/2 6 3/4 frton jegyeztetett.

Kolozsvár, 1893. április 20-án. Tiszta buza 6 frt 30 kr 7 frt 40 kr. Rozs 5 frt 30 kr 5 frt 60 kr. Török-buza 4 frt 15 kr 4 frt 20 kr. Zab 4 frt 80 kr 5 frt — kr. Széna 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr Méter-mázsánként. Fa kemény nem usztatott 3 frt. (Köbméter.) Fagygyertya öntött 44 kr. Marhabús 56 kr. Konyhaliszt 6 kr. Rizs 20 kr. Gyöngykása 20 kr. Borsó 18 kr. Lencse 18 kr. Paszuly 8 kr. (Kilogrammonként.) Burgonya 3 frt. (Hecoliter.) Savanyu káposzta 10 kr. Savanyu répa 12 kr. (Kl.) Kósó 9 kr. Disznózsír 68 kr. Bors 1 frt 50 kr. Hagyma 10 kr. Fokhagyma 20 kr. (Kilogramm.)

Állatvásárok.

Debrecen 1893. április 17—18-án tartott heti-vásári jelentés az „Erdélyi Gazda“ részére.

Sertés felhajtattott 2800 drb. Eladatott 1900 drb. Árak: 6 hónapostól 1 évesig párja 20—30 frt. Egy-évestől 1 1/2 évesig párja 30—40 frt. 1 1/2 évestől 2 évesig párja 40—50 frt. Öreg sovány 50—65 frt. Kővér kilója 40—47 kr.

Április 18-iki ló és marhavásár. Ló felhajtattott 345 drb.; eladatott 133 drb. Szarvasmarha felhajtattott 500 drb.; eladatott 302 drb. Árak a megelőző hetiek!

Sertésvásári-jelentés az „Erdélyi Gazda“ részére. Budapest-Kőbánya, 1893. április 21-én. Megfelelő kész-áru hiánya miatt fizlet lanyha volt.

Heti átlagárak: magyar válogatott árú 320-380. klg. nehéz 49-50 kr. 280-300 klg. nehéz 49-50 kr. Öreg 300 klg. tuli 45-46 kr. vidéki sertés 45-47 1/2 kr. Szerb 45-48 kr. román — kr. tiszta klgk. Páronként 45 klg. ételsúly levonás és 4% engedmény szokásos.
Eleségárak: Tengeri új 4 85; árpa 5 85 Kőbányán átvéve.

Erdélyi piaci árak.

(Árak krajczárokbán)

A piaci czikkek	Mérték	Gy. Fehérvár	Kézdi-Vá-sárhely	Máros-Vá-sárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Segesvár
Tiszta buza	mm	680	—	686	550	650	686	790
Elegy buza	"	580	—	—	450	540	611	602
Rozs	"	455	—	471	350	400	472	456
Árpa	"	—	—	390	—	—	470	—
Zab	"	600	—	450	200	485	500	577
Törökbuza	"	406	—	453	280	280	446	410
Széna	"	300	—	400	200	420	180	280
Alomszalma	"	200	—	—	100	260	130	140
Túzifa	km.	—	—	250	300	250	350	360
Marhahus	kg.	52	—	48	48	48	62	56
Április		15	—	16	13	20	21	20

A piaci czikkek	Mérték	Sepsi-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székelv-Ud-varhely	Sz. Somlyó	Torda
Tiszta buza	mm.	700	580	685	750	700	—	—
Elegy buza	"	600	500	530	600	565	—	—
Rozs	"	500	450	490	550	430	—	—
Árpa	"	400	400	430	500	—	—	—
Zab	"	400	400	490	500	450	—	—
Törökbuza	"	400	370	425	450	450	—	—
Széna	"	450	280	340	180	800	—	—
Alomszalma	"	200	120	150	80	300	—	—
Túzifa	km.	220	240	220	200	240	—	—
Marhahus	kg.	44	48	44	52	48	—	—
Április		17	17	13	15	18	—	—

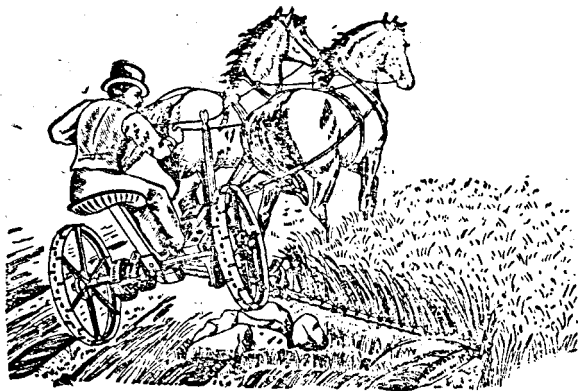
A piaci czikkek	Mérték	Brassó	Csilszereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogarás	Gy. Szent-Miklós
Tiszta buza	mm.	—	—	—	600	760	—	—
Elegy buza	"	—	—	—	420	700	—	—
Rozs	"	—	—	—	400	550	—	—
Árpa	"	—	—	—	380	—	—	—
Zab	"	—	—	—	350	275	—	—
Törökbuza	"	—	—	—	360	480	—	—
Széna	"	—	—	—	—	200	—	—
Alomszalma	"	—	—	—	—	110	—	—
Túzifa	km.	—	—	—	700	280	—	—
Marhahus	kg.	—	—	—	48	52	—	—
Április		—	—	—	5	8	—	—

Felölts szerkesztő és kiadó:
Szenterzsébeti Szakáts Péter.
Belmunkatárs: Adelsberger Sándor.

KOTZÓ PÁL

gépészmérnök

Budapest, Üllői-ut 18 sz. alatt.

Ajánl 2 1/2, 3, 3 1/2 és 4 lóerejű

SZÜGECS CSÉPLŐKÉSZLETEKET,

továbbá 4, 5, 6, 8, 10 és 12 lóerejű

sines gözcséplőkészleteket,

hosszu szalmarázókkal, alsó szelelővel és rendkívül nagy felületű rostákkal, árpahéjazóval és választóhengerrel.

Fa- és szénfűtésű és eredeti szalmafüttő gözmozgonyokat.

Továbbá R. GARRETT & SONS felülmulhatatlan 40% tüzelőanyag megtakarító

Compound gözmozgonyokat,

legjobbnak elismert brandtfordi önműködő amerikai kéveköti aratógépeket. Eredeti amerikai szénagyűjtőt 1 vagy 2 ló befogására alkalmazható kombinált rúddal. Sorvető és szóróvető gépeket és mindennemű egyéb kisebb gazdasági gépeket.

Jutányos árak! — Kedvező feltételek!

36 (4-8)

A kik

állami és egyéb hivatalt óhajtanak elnyerni az ahhoz szükséges polgári iskolai IV-VI. osztály vizsgájára rövid idő alatt nyerne előkészítést (vidékiek is) egy szakiskolai igazgató által. Díjazás csupán sikeres bizonyítvány átvételkor Levelek: „Szakiskolai igazgató” cím alatt Goldberger A. V. hirdetési irodájába, Budapest, Váci u. 9. kéretnek. (2-2)

VICTORIA

31. budai keserűviz. (6-10)

Hivatalos vegyelmezés szerint a föld legértelmezhetőbb keserűvize. 8 kiállításán kitüntetve. Dr. Duschek tanár, udv. tanácsos Bécs. Kitűnő keserűviz Dr. Braun v. Ferwald tanár, udv. tanácsos Bécs. Kitűnő határu. Dr. Lambi tanár Varsó, legkitűnőbb határu keserűviz Dr. H. E. Roscoe tanár Manchester, nagy orvosi becses bíró viz. Dr. MacLagan tanár Edinburgh, kitűnő forrás. Hasonlóan nyilatkoznak magyar, orosz, stb. orvosok.

Összehasonlítási táblázat,

melyből kitűnik, hogy a „Victoria” forrás a föld legerősebb keserűvizét tartalmazza. Az alantabbi számok a szilárd alkatrészek összegét mutatják egy liter vízben.

Victoria	58 05	Königs bitterquelle	37 55
Rákóczy	53 53	Pülner Bitterwasser	32 72
Franz Josef	52 29	Friedrichshaller	25 29
Hunyadi László	31 07	Seidschützer	23 21

Bővebb értesítés a körlevelekben.

Lerakat: minden fűszerkereskedésben.

Tulajdonos: Ungar Ign. és fia Budapesten.

Uj szabadalmazott önműködő

szőlővessző- és növény-permetező

„Syphonia”

főülmul minden eddig ismert permetező, mert önműködőleg dolgozik, amit ezer dicsőítő-levél tanusít.

Tessék rajzokat és leírást kérni a mezőgazdasági, gyü-

Egy teljes készüleknek az ára 29 50 frt.

mölcs- és szőlőtermelési gépek gyáratól.

Mayfarth Ph. és Társa

czégtől

Bécs, II. Taborstrasse 76. sz.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képviselőket elfogad.

35 (4-10)

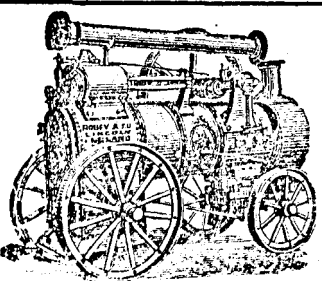
FEHÉR MIKLÓS Budapest

IX. ker., üllői-ut 25. szám (KÖZTELEK)

ajánlja a legjelesebb, leggyakorlatibb, legkönnyebben kezelhető és legtartósabb

gőzmozgonyok és Exceter-gőzcséplőgépeket,

melyből igen nagy választéku gazdag raktár áll nála a n. é. gazdaközönség rendelkezésére.

Az „Exceter” gőzcséplő gépek előnye minden más rendszerű gőzcséplők fölött: Nincs könyök-tengelye. — Nagy takarítás kenőanyagban, időben és javítgatásokban.

RUSTON, PROCTOR & Co. LINCOLN
GYÁRÁBÓL.

257 első díjat nyertek már Eddig eladtak: 23.300 gőzmozgonyt és gőzcséplőgépet. Ez Exceter-gőzcséplőgépeknél a könyök-tengelyek és azok belső ágyazatai teljesen mellőzve vannak.

A ki ez EXCENTER-gőzcséplőgépek sok előnyeit megismerte s a ki ily géppel egyszer csépltetett az soha életébe nem vesz többé könyök-tengelyes gépet. Minden könyök-tengelyes gőzcséplőgép már most teljesen elavultnak és gyakorlatiatlannak tekinthető.

E gépek iránt a kereslet legutóbbi időben annyira emelkedett, hogy a megrendelőket saját érdekében kérem kell megrendeléseiknek lehető gyors beküldésére, hogy azoknak még idejében eleget tehessek.

Megbízható vevőknek több évekre terjedő részletfizetésekre is adok el gépeket.

Részletes árjegyzéket és leírásokat kívánatra bárkinél ingyen és bérmentve küldök.

FEHÉR MIKLÓS vezérügynök,

BUDAPEST, IX. ker., üllői-ut 25. szám (KÖZTELEK.)

Állandó nagy raktár van nálam mindennemű ekék, vetőgépek, kukoriczamorzsolók és minden egyéb mezőgazdasági és ipari gépekből.